

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Випускна робота бакалавра

на тему «Аналіз ділової активності підприємства»

Виконала: студентка 2-го курсу, групи 201- пЕФ
Спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Сидоренко К.В.

Керівник: к.ен., доцент Маслій О.А

Рецензент: директор, ДП «Дослідне господарство
імені Декабристів НААНУ» Цибенко В.Г

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань
Сидоренко К.В.

Підтверджую достовірність даних, використаних
у роботі
Сидоренко К.В.

Полтава, 2021 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ТОВ «САВИНЦІ».....	6
1.1. Економічна сутність ділової активності підприємства та її класифікація.....	6
1.2. Операційний та фінансовий цикл та його вплив на ділову активність підприємства.....	13
1.3. Методичні підходи до оцінювання ділової активності підприємства.....	18
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «САВИНЦІ».....	27
2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «САВИНЦІ».....	27
2.2. Оцінювання фінансового стану підприємства.....	31
2.3. Аналіз ділової активності підприємства.....	48
2.4. Вплив ділової активності на ефективність фінансово-економічної діяльності.....	57
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ТОВ «САВИНЦІ».....	74
3.1. Виявлення резервів зростання ділової активності.....	74
3.2. Прискорення оборотності активів як напрям вдосконалення ділової активності.....	83
ВИСНОВКИ.....	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	92
ДОДАТКИ.....	98

				ВР 201-пЕФ 20115			
	П. І. Б.	Підпис	Дата				
<i>Розроб.</i>	<i>Сидоренко К.В</i>			<i>Аналіз ділової активності підприємства</i>	Літ.	Арк.	Акрушів
<i>Перевір.</i>	<i>Маслій О.А.</i>				3	98	
<i>Н. Контр.</i>	<i>Кривенко О.А</i>				<i>Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування</i>		
<i>Затверд.</i>	<i>Птащенко Л.О.</i>						

ВСТУП

Актуальність даної теми дослідження полягає в тому, що рівень ділової активності є одним із значущих показників ефективного управління матеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами підприємства. Ділова активність має вплив на такі характеристики діяльності підприємства, як: платоспроможність, ліквідність, рентабельність а також інвестиційна привабливість підприємства.

Під час аналізу ділової активності формується оцінка ефективності використання ресурсів підприємства, що є важливим моментом у діяльності підприємства.

Метою дипломної роботи є дослідження та проведення аналізу ділової активності підприємства, а також визначення основних напрямів покращення ділової активності.

Для досягнення поставленої мети в дипломній роботі слід виконати ряд завдань, таких як:

- визначити економічну сутність ділової активності підприємства та її класифікацію;
- визначити сутність операційного та фінансового циклу та охарактеризувати їх вплив на ділову активність;
- систематизувати методичні підходи до оцінювання ділової активності підприємства;
- надати загальну характеристику діяльності ТОВ «Савинці» та оцінити фінансовий стан підприємства;
- провести аналіз ділової активності підприємства;
- дослідити ефективність фінансово-економічної діяльності підприємства;

– обґрунтувати напрями підвищення ділової активності ТОВ «Савинці».

Об’єктом дослідження є ділова активність ТОВ «Савинці».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні засади аналізу ділової активності підприємства.

Методами та прийомами дослідження при вирішенні поставлених завдань є горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, аналіз відносних показників, факторний аналіз, а також системний підхід для формування комплексу пропозицій щодо підвищення ділової активності.

Інформаційною базою роботи є нормативно-правові акти України, фінансово-економічна періодична література з питань ділової активності підприємства, річна фінансова звітність ТОВ «Савинці» за яких 2017 –2019 р.

Випускна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ТОВ «САВИНЦІ»

1.1. Економічна сутність ділової активності підприємства та її класифікація

За сучасних умов суб'єкти господарювання зобов'язанні постійно підвищувати ефективність фінансово-господарської діяльності, що буде сприяти економ розвитку національного господарства. Відомо, що економічна нестабільність несе за собою необхідність прийняття управлінських рішень, та оцінювання впливу на сферу роботи підприємств.

Поняття ділової активності відображає сутність змін, які відбуваються в економіці, тобто можна сказати, що постає потреба в зіставленні розмірів вкладених ресурсів з основними результатами їх використання, що є тісно пов'язаним з самим фінансовим становищем суб'єктів господарювання [1,4].

Ділова активність – це узагальнююча характеристика, яка відображає зусилля підприємства, щодо здійснення та забезпечення його розвитку, а також досягнення цілей, котрі спрямованні на покращення фінансового стану підприємства [5,4].

Ділова активність набула позитивних змін у процесі розвитку світового господарства та підприємництва. Дослідження ділової активності є актуальним в сучасній ринковій економіці України, оскільки саме за допомогою аналізу ділової активності та її якості визначається ефективність використання ресурсів та виявлення резервів їх підвищення.

У науковій літературі ділова активність є предметом глибоких досліджень. Визначенню її сутності приділяють значну увагу такі сучасні економісти як Ю. О. Бондарєва, Л. А. Бернстайн, Е. Ф. Брігхем, С. А. Бурій, М. П. Войнаренко, Л. В. Донцова, Л.О. Птащенко В. О. Мукомела-Михалець,

О. В. Карпіков, Р. Дж. Кемп, Л. Г. Кліменко, С.В. Онищенко В. В. Ковальов, Р.О. Костирко, Т. П. Куриленко, Е. А. Леоненко, О. В. Мяснікова, О. В. Павловська, Т. Г. Рзаєва, Л. Т. Снітко, Г. Ю. Ткачук, А. Д. Шеремет, та ін. Праці зазначених вчених сприяли поглибленому розумінню ділової активності як однієї з основних економічних категорій [4].

Поняття ділової активності можна охарактеризувати за різними літературно-науковими поняттями, які представлені в таблиці 1.1

Таблиця 1.1

Визначення поняття ділової активності за різними підходами

Визначення та характеристика	Джерело(автор)
Ринкове явище, що характеризується кількістю і обсягом угод, їх динамікою, станом і наповненістю портфеля замовлень. При цьому показники динаміки товарообороту входять до головних характеристик ділової активності.	Беляєвський І. К. [22, с. 47].
Економічна діяльність, конкретизована у вигляді виробництва певного товару (надання послуги) і така, що складає основу міжнародної стандартної класифікації галузей господарювання,	Великий економічний словник [23, с. 15]
Характеристика стану підприємницької діяльності в галузі, країні, фірмі.	Сучасний економічний словник [24, с. 17].
Ділова активність підприємства виявляється у швидкості обороту засобів на підприємстві.	Н.М. Дєєва, О.І. Дедіков [4].
У широкому розумінні ділова активність підприємства представлення прекладанням значних зусиль, які спрямовуються на просування підприємства на ринках збуту продукції, та підвищенням конкурентоспроможності серед інших підприємств.	Ковалев В.В. [20].

* Складено автором [22, 23, 24, 4, 20].

Можна сказати, що ділова активність є досить чутливою до змін, які відбуваються у внутрішньому та зовнішньому бізнес-середовищах. У такому разі аналіз ділової активності допомагає розробити діагностику, за допомогою якої будуть виявленні на ранньому етапі фінансові ускладнення. Ділову

активність можна обґрунтувати, як характеристику економічного процесу, а також як результат діяльності за певний аналізований проміжок часу [4, 16, 17].

Ділова активність безпосередньо має зв'язок з такими характеристиками підприємства наприклад, як кредитоспроможність та фінансова стійкість. Адже, відомо, що ділова активність, яка знаходиться на високому рівні господарюючого суб'єкта підтверджує наданням банками кредитів адже дані підприємства здатні ефективно їх використовувати та добросовісно обслуговувати свої боргові зобов'язання. Отже можна сказати, що ділова активність на високому рівні є однією з основних умов співпраці з банками.

З точки зору економістів стає зрозуміло, що ділова активність підприємства зосереджує в собі результати та ефективність господарської діяльності.

Підходи, які існують до дефініції терміну «ділова активність підприємства» здебільшого зосередженні на ефективному використанні матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів. Ці підходи також характеризують безпосередньо якість управління, визначають чи можливий розвиток підприємства, достатність його капіталу та конкурентоспроможність.

Отже, можна сказати, що формулювання поняття ділової активності підприємства є складним, адже повинна враховуватися характеристика переваг суб'єкта господарювання, його спроможність до розвитку за усіма видами діяльності (рис.1.1).

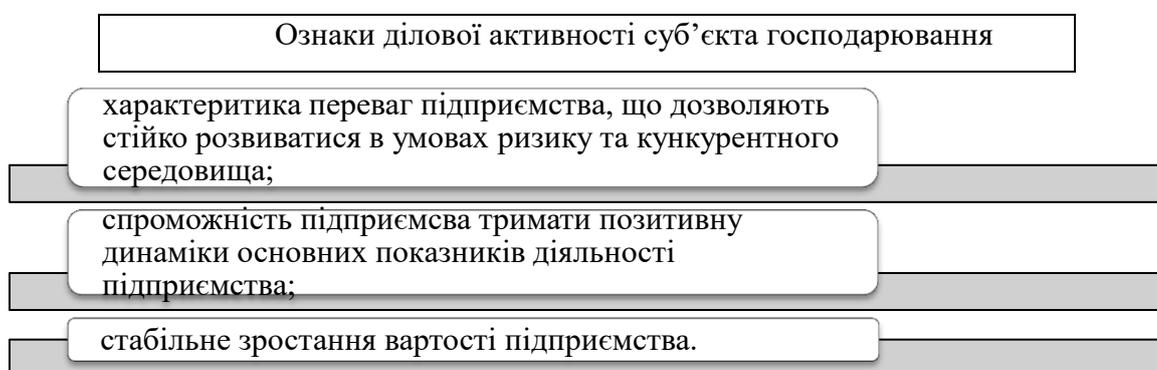

Рис. 1.1. Ознаки ділової активності суб'єкта господарювання [4].

Отже, можна виділити три основних підходи до класифікації видів ділової активності підприємства (змістовний, процесний, системний).

Щодо змістовного підходу, то кількість функціональних складових визначається особливістю підприємства, а саме галузевою належністю, розмірами, товарною спеціалізацією. Щодо процесного підходу то даний підхід характеризується як процес управління. Системний підхід аналізу ділової активності характеризується як системна характеристика розвитку.

Виділяють десять класифікаційних ознак ділової активності, за допомогою яких можна визначити її види (табл1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація ділової активності підприємства

Класифікаційна ознака	Види ділової активності
За масштабом охоплення	У країні, у регіоні, у галузі, на підприємстві.
За змістом оцінюваних об'єктів	Фінансова, операційна, інвестиційна, інноваційна, ринкова, організаційно-управлінська.
За стадіями життєвого циклу підприємства	На етапі створення, на етапі первісного здійснення діяльності, на етапі активного зростання, На етапі «зрілості», на етапі «старіння».
За ступенем відношення до суб'єкта господарювання	Внутрішня, зовнішня.
За сферою діяльності	Основного виду діяльності, інших видів діяльності.
За часовим аспектом	Ретроспективна, поточна, прогнозна.
За горизонтами планування	Тактична, стратегічна.
За ступенем реальності	Реальна, потенційна.
За спрямованістю	Інтегральна, локальна.
За рівнем активності	Достатній, задовільний, Незадовільний.

* Складено автором [4].

Отже, за замістом оцінюваних об'єктів ділову активність поділяють на фінансову, операційну, інвестиційну, інноваційну, ринкову, організаційно-управлінську. Як відомо, у фінансовій звітності відображають три види діяльності, а саме: операційну, фінансову та інвестиційну [4,30,31].

Отже, можна сказати, що за даним підходом скорочуються можливості отримання комплексної достовірної інформації щодо ділової активності підприємства. При визначенні ділової активності за всіма видами діяльності, можливість отримати більш розширений спектр інформації щодо ділової активності зростає.

Фінансова активність характеризується залучанням фінансових ресурсів у достатньому їх обсязі та їх окупності за певний проміжок часу. Інвестиційна активність підприємства може характеризуватися великою ефективністю фінансових вкладень. Можна виділити також четвертий вид діяльності це інноваційний. Як відомо даний вид діяльності не підлягає відображенню у фінансовій звітності. Але даний вид діяльності підприємства має вплив на ділову активність підприємства. Інноваційна діяльність пов'язана на самперед із запровадженням нових технологій та оновленням основних засобів.

Ринкова активність характеризується розширенням суб'єктом господарювання нових ринків збуту готової продукції та товарів.

Організаційно-управлінська активність підприємства зосереджена на прикладання зусиль безпосередньо самим керівництвом підприємства, тобто його управлінням, розробкою комплексною економічною політикою а такою її складових (облікова, дивідендна, податкова) [30,31].

Як відомо підприємство проходить п'ять основних стадій життєвого циклу, після цих стадій життєвого циклу підприємство ліквідують або відбувається оновлення устаткування, технологій.

На кожній зі стадій життєвого циклу суб'єкт господарювання може проявити ту чи іншу ступінь ділової активності, що може вплинути на фінансову стійкість підприємства, а також на багато інших параметрів.

За належністю до життєвого циклу підприємства, ділова активність класифікується за стадіями створення, функціонування та розвитку підприємства [4,32].

За ступенем відношення до суб'єкта господарювання ділова активність може бути внутрішня і зовнішня. Внутрішня ділова активність показує ті зусилля підприємства, які прикладаються щодо раціонального і ефективного використання ресурсів у межах даного підприємства. Зовнішня ділова активність характеризується високим рівнем фінансово-економічних відносин із контрагентами. Зовнішня ділова активність виражається укладаннями договорів, контрактів, визначенні оптимальних кредитних умов.

Ділова активність за часовим періодом поділяється на стратегічну, тактичну, оперативну.

За ступенем реальності ділову активність поділяють на реальну та потенційною (уявною). Реальність може бути підтверджена коли підприємство досягло певних фінансових результатів. Потенційна ділова активність характеризується тим, що результати або ж відсутні, або знаходяться на дуже низькому рівні[34,35].

За рівнем ділової активності розмежовують такі види, як високий, середній, низький. Ділова активність підприємства характеризується за допомогою кількісних та якісних критеріїв.

До якісних критеріїв можна віднести:

- різну продукцію підприємства;
- широту внутрішніх та зовнішніх ринків збуту;
- репутацію підприємства та його конкурентоспроможність;
- зв'язок із партнерами підприємства.

Кількісні критерії допомагають охарактеризувати економічний потенціал та його ефективність за такими напрямками:

- ступінь виконання плану основних показників діяльності підприємства та забезпечення швидкості зростання прибутку, виручки від реалізації та активів тобто капіталу;

— ефективність використання ресурсів підприємства.

Доцільним буде розмежувати певні рівні ділової активності, яким відповідає ті чи інші результати фінансово-господарської діяльності, до них відносяться:

- достатній;
- задовільний;
- не задовільний рівні ділової активності.

Кожен рівень ділової активності відповідає за певну фінансово-господарську ситуацію на підприємстві, а саме нормальну, проблемну і кризову ситуації [4, 36, 37].

Нормальна ситуація ділової активності означає, що на підприємстві достатній (високий) рівень ділової активності, та означає, що для функціонування суб'єкта підприємства створені сприятливі умови, за допомогою даного рівня ділової активності відбувається підвищення фінансових показників.

Існує також такий рівень ділової активності як задовільний, коли на підприємстві спостерігається даний рівень, то це може свідчити про погіршення стану підприємства а також спостерігається нестійка динаміка фінансових коефіцієнтів ділової активності [4].

Кризова ситуація характеризується незадовільним рівнем ділової активності. Така ситуація характеризується низьким значенням фінансових показників, що свідчить про низький фінансовий потенціал суб'єкта господарювання, що може свідчити про настання банкрутства підприємства. Тобто, потрібно дослідити ділову активність, змінити стиль керівництва, та прийняти більш ефективні управлінські рішення, що допоможе запобігти виникнення негативних наслідків.

1.2 Операційний та фінансовий цикл та його вплив на ділову активність

Ділова активності підприємства, характеризується такими показниками, як тривалість фінансового та операційного циклів підприємства.

Операційний цикл – це певний відрізок часу, який розпочинається від закупівлі сировини для здійснення фінансово-господарської діяльності, до отримання коштів від продажу тобто від реалізації виготовленої продукції [6].

Операційний цикл – це середній проміжок часу, необхідний підприємству, щоб зробити початкові витрати готівки на виробництво товарів, продаж товарів та отримання готівки від клієнтів в обмін на товар. Це корисно для оцінки обсягу оборотних коштів, необхідних компанії для підтримки або розвитку бізнесу [6].

Компанії з надзвичайно коротким операційним циклом потрібно менше грошей, щоб підтримувати свою діяльність, і тому вона все ще може зростати, продаючи при порівняно невеликих націнках. І навпаки, бізнес може мати високу рентабельність, але все ж вимагатиме додаткового фінансування, щоб рости навіть помірними темпами, якщо його цикл роботи надзвичайно довгий. Якщо компанія є торговим посередником, тоді операційний цикл не включає будь-який час на виробництво – це просто дата від початкових грошових витрат до дати отримання готівки від замовника [8].

Нижче наведено всі фактори, що впливають на тривалість операційного циклу:

- умови оплати, поширювані на компанію постачальниками. Довші умови оплати скорочують операційний цикл, оскільки компанія може затримати виплату готівки.

- політика виконання замовлення, оскільки вищий припустимий початковий рівень виконання збільшує кількість запасів, що є в наявності, що збільшує операційний цикл.

— кредитна політика та пов'язані з нею умови оплати, оскільки більш слабкий кредит прирівнюється до більш тривалого інтервалу до сплати клієнтами, що продовжує операційний цикл [8].

Існує також таке поняття, як тривалість операційного циклу, даний показник розраховується як сума тривалості виробничого циклу і періоду обороту дебіторської заборгованості.

Виробничий цикл – починається з того часу коли надходять матеріали до підприємства, а закінчується тоді, коли відвантажується продукція замовнику. Тривалість виробничого циклу обчислюється як сума періодів обороту всіх оборотних коштів (запасів сировини, запасів готової продукції).

Фінансовий цикл – це період, який укладається між датою погашення кредиторської заборгованості (оплата покупцями отриманих матеріалів та сировини від постачальників) та датою погашення дебіторської заборгованості (надходження коштів від покупців за отриману ними продукцію). Друга назва цього поняття – цикл грошового обороту [9].

Фінансовий цикл – характеризується з того часу, коли відбувається оплата за придбані матеріали і закінчується отриманням грошових коштів від покупців. Фінансовий цикл підприємства розпочинається після сплати кредиторської заборгованості. Відомо, що тривалість фінансового циклу менша за тривалість операційного циклу на величину періоду обороту кредиторської заборгованості. Отже, можна сказати, що високе значення фінансового циклу свідчить про потребу підприємства в грошових ресурсах.

Виходячи з вищевикладеного, тривалість циклу готівкового обігу характеризується середньою тривалістю, пов'язаною з відтоком грошових коштів при здійсненні основної виробничої діяльності, та надходженням в результаті їх виробничо-фінансової діяльності.

Іншими словами, фінансовий цикл – це час, протягом якого гроші відводяться від обігу. Цей показник необхідний при визначенні ефективності господарської діяльності суб'єкта господарювання [9].

У розпорядженні компанії завжди знаходиться резерв, який вона може використовувати при необхідності. Мова йде про грошові ресурси, представлені кредиторською заборгованістю. Дійсно, гроші, вкладені у виробництво, не можна просто витягти звідти, щоб покрити їх короточасний дефіцит. Тому мова не йде про продаж товарно-матеріальних цінностей за зниженими цінами. Подібна ситуація з дебіторською заборгованістю. Для отримання додаткових коштів суб'єкт господарювання домагається певних змін у відносинах з боржниками [9].

Фінансовий цикл підприємства свідчить про ефективне регулювання самої кредиторської заборгованості. Таким чином, моментом платежу можна успішно керувати, а у випадку критичної ситуації – затримати погашення такого боргу. Іншими словами, саме кредиторська заборгованість опосередковано регулює розмір поточних грошових коштів і повинна враховуватися при оцінці фінансової діяльності компанії.

При аналізі діяльності суб'єкта фахівцями відзначається взаємозв'язок операційного та фінансового циклів, але в той же час вони описують різні аспекти функціонування підприємства. Отже, за допомогою операційного циклу дається характеристика виробничо-технологічних аспектів діяльності компанії. Він показує час, коли фінансові ресурси заморожуються у вигляді запасів та дебіторської заборгованості.

Фінансовий цикл може бути зменшений через деяке зменшення обороту кредиторської заборгованості.

Фінансовий цикл включає вкладення грошових активів у сировину і матеріали для виробництва продукції, виробничого процесу, реалізації продукції (товари, роботи, послуги), отримання доходу (виручки) від реалізації продукції.

Аналіз структури фінансового циклу підприємств виробничої галузі передбачає, що типовим для його діяльності є незначний час взаємозаліку дебіторської заборгованості та висока питома вага часу на залік дебіторської заборгованості [10].

Тривалість фінансового циклу можна вважати позитивною, коли кредиторська заборгованість знаходиться на мінімальному рівні, а дебіторська заборгованість збільшується більшими темпами ніж кредиторська заборгованість.

Тривалість фінансового циклу вважається від'ємною, коли підприємство отримує грошові кошти від свої покупців раніше, ніж розраховується з кредиторами [7].

Відомо, що коли фінансовий цикл дорівнює нулю, строки сплати грошових ресурсів від дебіторів суб'єкта господарювання співпадають із строками їх сплати кредиторам. Таке становище є оптимальним задля безперервного функціонування підприємства, але є недолік який не дозволяє накопичити грошові ресурси на підприємстві.

Фінансовий стан має тенденцію до покращення внаслідок скорочення фінансового циклу зі збереженням певної рівноваги між рахунками дебіторів та кредиторів.

Як було вище зазначено операційний цикл є більшим за тривалість фінансового циклу на період обороту кредиторської заборгованості, внаслідок цього скорочення фінансового циклу допомагає зменшити операційний цикл.

Скорочення фінансового циклу залежить від термінів обороту, з яких він складається, коли господарюючий суб'єкт має на меті скоротити фінансовий цикл, то можна скористатися можливістю зменшення періодів обороту запасів і готової продукції.

Скорочення операційного циклу може бути приведене в дію в наслідок таких чинників [7]:

- скорочення тривалості виробничого виробничого циклу;
- перевірка технологічних засобів виробничого процесу;
- зменшення часу перебування готової продукції на складах;

Схематично операційний і фінансовий цикли відображено на рисунку 1.2.

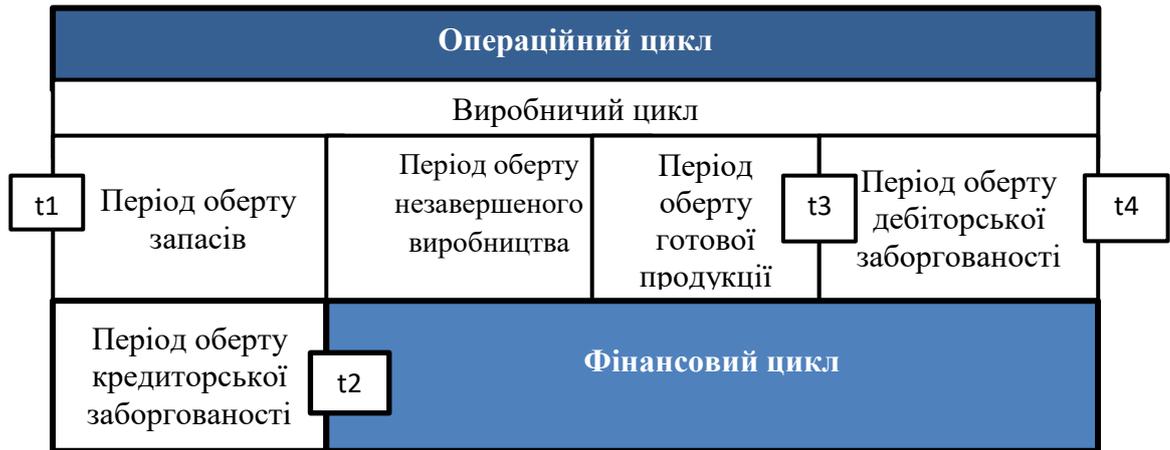

Рис. 1.2. Схема взаємозв'язку виробничого, фінансового та операційного циклів [7].

t1 – час надходження сировини та матеріалів на підприємство;

t2 – час оплати постачальникам за сировину і тд;

t3 – час відвантаження готової продукції;

t4 – час отримання грошових коштів за відвантажену продукцію.

Важливим моментом є те, що потрібно дотримуватися рівноваги між цими трьома циклами. Доцільним є виокремлення тривалості циклів однотипних груп продукції це може допомогти в керуванні та обліку.

Таким чином, можна сказати, що фінансовий та операційний цикли є важливими показниками рівня ділової активності, адже, як відомо ділова активність знаходиться на високому рівні за умови зменшення тривалості операційного та фінансового циклів, та свідчить про наявність на підприємстві фінансових ресурсів з метою забезпечення фінансування господарської діяльності.

1.3 Методичні підходи до оцінювання ділової активності підприємства

Високий рівень ділової активності суб'єкта господарювання характеризується запровадженням рішень в сфері використання фінансових ресурсів.

Аналіз ділової активності з практичної сторони можна охарактеризувати за допомогою економічного аналізу. Економічний аналіз ділової активності можна здійснювати за допомогою комплексного та системного підходів (рис.1.3)

Рис.1.3 Методичні підходи до аналізу ділової активності [4].

Системний підхід характеризується такими особливостями, як динамічність, цілісність елементів системи. Системний підхід має зв'язок із комплексним. Комплексний підхід надає дослідженню цілеспрямованість, певну систему пошуку ресурсів щодо покращення та підвищення ефективності роботи підприємства враховуючи всі сторони його діяльності. Взаємозв'язок та єдність системного та комплексного підходів в аналізі характеризуються в

поєднанні цілого та його частин, у розробці фінансових показників, факторному аналізі взаємозв'язків частин системи.

Поточна фінансово-господарська діяльність підприємства завжди пов'язана з наявністю операційних (достатнього доходу, що отримується для покриття постійних та змінних витрат) та фінансових (справність боргових зобов'язань) ризиків.

У зв'язку з цим виникає потреба оцінити не тільки структуру капіталу, але й здатність компанії генерувати грошові ресурси та підвищувати прибутковість своєї основної діяльності [11]. З цієї точки зору ділову активність компанії можна визначити як досягнення компанією заданих темпів зростання, реалізацію стратегічних цілей. Тому ділову активність можна оцінювати, використовуючи як якісні, так і кількісні показники.

Розглядаючи ділову активність як ступінь просування фірми на різні ринки, доцільно проводити аналіз на якісному рівні, порівнюючи конкретну компанію з компаніями, порівнянними за масштабами та розмірами. Критеріями якісного аналізу можуть бути асортимент продукції, частка ринку, репутація компанії, наявність постійних клієнтів тощо [11].

Як частина оцінки фінансового аналізу ділової діяльності полягає кількісний аналіз, що включає оцінку прибутковості капітальних вкладень, бізнесу у цілому та окремих його сфер.

Зростання ділової активності компанії багато в чому визначається тим, наскільки ефективно компанія використовує свої ресурси, відповідно, ділова активність буде виявлятися в швидкості обороту коштів та прибутковості фінансово-господарської діяльності.

У зв'язку з цим ми можемо виділити такі напрямки аналізу:

- горизонтальний та вертикальний аналіз звіту про прибутки та збитки (оцінка результатів діяльності компанії);
- аналіз рентабельності інвестицій капіталу (показники прибутковості);
- аналіз ефективності використання ресурсів (показники оборотності).

У процесі горизонтального аналізу доходів і витрат компанії визначаються та оцінюються:

- основні напрямки отримання доходу;
- стабільність отримання доходів;
- резерви для зменшення витрат;
- достатність отриманого прибутку.

Фактор витрат, який характеризує зміну співвідношення витрат і доходів до компанії, повинен мати значення менше одиниці, чим вищі темпи приросту витрат, тим ретельніше необхідно стежити за їх динамікою, оцінюючи обґрунтованість їх збільшення. Ситуація з технічним переоснащенням виробництва призведе до неминучого збільшення витрат з можливими майбутніми вигодами; слід приймати зовсім інші рішення, якщо причиною значного збільшення витрат є неефективне управління, поганий управлінський облік [11].

Використовуючи дані про прибуток компанії, ви можете розрахувати рентабельність активів, показавши рентабельність кожної гривні, вкладеної в активи компанії, всі зусилля управлінської команди спрямовані, як правило, на підвищення ефективності використання активів.

Аналіз проводиться як для компанії в цілому, так і для окремих напрямків бізнесу.

У процесі аналізу доходів і витрат компанії:

- оцінюється динаміка показників;
- визначити ключові фактори, що впливають на розмір фінансового результату;
- оцінюється ступінь досягнення зазначених темпів зростання прибутку.

Таким чином, у процесі горизонтального та вертикального аналізу доходів і витрат компанії виявляються основні резерви підвищення ефективності його діяльності [11,18,19].

Важливим фактором отримання достовірної інформації про динаміку ділової активності компанії є точний вибір оціночних показників, який, у свою

чергу, багато в чому визначається цільовими показниками компанії. Отже, якщо стратегічною метою компанії є максимізація прибутку звітного періоду, результати його діяльності стають пріоритетною групою показників результативності, що характеризують ділову активність [12].

Основними критеріями ділової діяльності підприємства є:

- широта ринків, включаючи наявність поставок на експорт;
- репутація компанії;
- план дотримання основних показників господарської діяльності підприємства;
- забезпечення заданих темпів зростання; - рівень ефективності використання капіталу;
- стійкість економічного зростання тощо.

Для оцінки ділової активності підприємства доцільно використовувати два аналітичні підходи:

- 1) рівень відповідності основних показників ефективності діяльності підприємства: продаж, чистий прибуток, збільшення базового матеріалу; забезпечення заданих темпів зростання;
- 2) рівень ефективності використання ресурсів підприємства [12].

Для того щоб визначити ступінь ділової активності на підприємстві розраховуються коефіцієнти оборотності, які представлені на рисунку 1.3

Рис. 1.3 Перелік коефіцієнтів оборотності

Коефіцієнт оборотності оборотних активів –показує скільки виручки від реалізації припадає на одиницю оборотних засобів, визначається кількість оборотів оборотних активів за період. Позитивною тенденцією є збільшення. [13]. Розраховується за формулою 1.1:

$$\text{Оборотність активів} = \text{Виручка(Чистий дохід)} / \text{Середньорічний обсяг оборотних активів.} \quad (1.1)$$

Коефіцієнт використання ефективності ресурсів розраховується за такою формулою 1.2:

$$K_{ep} = \text{ЧП} / \text{ОА}_{сер}, \quad (1.2)$$

де ЧП – чистий прибуток, грн; $\text{ОА}_{сер}$ – середньорічна вартість оборотних активів, грн.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує в скільки разів виручка від реалізації перевищує середній залишок дебіторської заборгованості. Позитивною тенденцією є збільшення [13]. Розраховується за формулою 1.3:

$$K_{одз} = \text{ВР} / \text{ДЗ}_{сер}, \quad (1.3)$$

де ВР – виручка від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, тис; $\text{ДЗ}_{сер}$ – середньорічна вартість дебіторської заборгованості підприємства, тис. грн.

Коефіцієнт тривалості оборотів дебіторської та кредиторської заборгованості – визначається середній період погашення підприємством кредиторської заборгованості. Розраховується за формулою 1.4:

$$T_{одз} = \text{ДП} / K_{окз}, \quad (1.4)$$

де ДП – кількість днів в звітному періоді (365 днів); $K_{окз}$ – коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості.

Також визначається період погашення дебіторської заборгованості. Розраховується за формулою 1.5:

$$T_{одз} = ДП / K_{одз}, \quad (1.5)$$

ДП – кількість днів в звітному періоді (365 днів); $K_{одз}$ – коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує в скільки разів собівартість реалізованої продукції перевищує середньорічний залишок кредиторської заборгованості. Позитивною тенденцією є збільшення. Розраховується за формулою 1.6.

$$K_{окз} = ВР / KЗсер, \quad (1.6)$$

де ВР – виручка від реалізації продукції, тис.грн; $KЗсер$ – середньорічна вартість кредиторської заборгованості підприємства, тис.грн.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів – показує скільки гривень виручки припадає на одну гривню засобів які були інвестовані у запаси за звітний період. Позитивною тенденцією є збільшення [13]. Розраховується за формулою 1.7:

$$K_{оз} = ВР / Зсер, \quad (1.7)$$

де ВР – виручка від реалізації продукції, товарів, робіт та послуг, тис; $Зсер$ – середньорічна вартість товарно-матеріальних запасів, тис.грн.

Період обороту власного оборотного капіталу розраховується за формулою 1.8:

$$T_{\text{ОВК}} = \text{ДП} / K_{\text{ОВК}}, \quad (1.8)$$

де ДП – кількість днів у звітному періоді (365 днів); $K_{\text{ОВК}}$ – коефіцієнт оборотності власного капіталу.

Ділова активність підприємства визначається за рахунок виконання «золотого правила» економіки підприємства.

$$T_{\text{пр}} > T_{\text{р}} > T_{\text{к}} > 100\% \quad (1.9)$$

де $T_{\text{пр}}$ – темп зростання прибутку до оподаткування, %; $T_{\text{р}}$ – темп збільшення обсягу реалізації, %; $T_{\text{к}}$ – темп зростання авансованого капіталу, %.

Також під час аналізу ділової активності розраховується такі показники.

Тривалість операційного циклу – є одним із дуже важливих показників які характеризують ділову активність підприємства. Значення цього показника показує кількість днів які потрібні підприємству для того, щоб закупити сировину та виробити продукцію. Якщо тривалість операційного циклу буде зменшуватися тим ефективнішою буде діяльність підприємства та відповідно буде вища ділова активність [14]. Розраховується за формулою 1.10:

$$T_{\text{оц}} = T_{\text{одз}} + T_{\text{оз}}, \quad (1.10)$$

де $T_{\text{оц}}$ – тривалість операційного циклу, дні;

$T_{\text{одз}}$ – тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, дні;

$T_{\text{оз}}$ – тривалість одного обороту запасів, дні.

Доповнюється показник тривалості операційного циклу показником кількості операційних циклів, які відбуваються на підприємстві за певний проміжок часу [14]. Розраховується за формулою 1.11:

$$K_{\text{оц}} = \frac{T}{T_{\text{оц}}}, \quad (1.11)$$

де $K_{\text{оц}}$ – кількість операційних циклів за певний період;

$T_{\text{оц}}$ – кількість операційних циклів за певний період;

T – тривалість аналізованого періоду, дні.

Фінансовий цикл – це певний період який розпочинається з оплати постачальникам за матеріали та закінчується тоді коли надходять гроші від покупців за відвантажену їм продукцію [15].

Тривалість фінансового циклу розраховується за формулою 1.12:

$$T_{\text{фц}} = T_{\text{оц}} - T_{\text{окз}}, \quad (1.12)$$

де $T_{\text{фц}}$ – тривалість фінансового циклу, дні;

$T_{\text{оц}}$ – тривалість операційного циклу, дні;

$T_{\text{окз}}$ – тривалість періоду погашення кредиторської заборгованості, дні.

Модель показника тривалості оборотності оборотних активів ($T_{\text{ОА}}$) в днях розраховується за формулою 1.13:

$$T_{\text{ОА}} = \frac{\overline{\text{ОА}}}{\text{ЧД}} \times 360 \quad (1.13)$$

Використовуючи метод ланцюгових підстановок, розраховується вплив вище перелічених факторів на зміну періоду обороту:

$$\Delta T_{\text{ОА}}(\overline{\text{ОА}}) = \left(\frac{\text{ОА}_1}{\text{ЧД}_0} \times 360 \right) - \left(\frac{\text{ОА}_0}{\text{ЧД}_0} \times 360 \right), \text{ днів} \quad (1.14)$$

$$\Delta T_{\text{ОА}}(\text{ЧД}) = \left(\frac{\text{ОА}_1}{\text{ЧД}_1} \times 360 \right) - \left(\frac{\text{ОА}_1}{\text{ЧД}_0} \times 360 \right), \text{ днів} \quad (1.15)$$

$$\text{ОК} \frac{\text{вивільнені (залучені)}}{\text{ОА}} = \text{ЧД} \div 360 \times \Delta T_{\text{ОА}}(\overline{\text{ОА}}) \text{ тис.грн} \quad (1.16)$$

$$OK_{\frac{\text{вивільнені(залучені)}}{\text{ЧД}}} = \text{ЧД} \div 360 \times \Delta T_{OA}(\text{ЧД}) \text{ тис.грн} \quad (1.17)$$

$$OK_{\text{вивільнені(залучені)}} = OK_{\frac{\text{вивільнені(залучені)}}{OA}} + OK_{\frac{\text{вивільнені(залучені)}}{\text{ЧД}}}, \text{ тис.грн} \quad (1.18)$$

Отже, дослідивши теоретичні аспекти аналізу ділової активності, з'ясовано, що ділову активність можна трактувати по різному. Але більш повним визначенням ділової активності можна вважати наступне, ділова активність є узагальнюючою характеристикою, за допомогою якої відображаються зусилля підприємства, щодо здійснення та забезпечення його розвитку, а також досягнення цілей, котрі направлені на покращення фінансового стану підприємства.

Також було зосереджено увагу на тому, що ділова активність проявляє свою здатність у динаміці розвитку підприємства, виконання поставлених цілей за мету, які характеризуються фінансовими показниками їх ефективності у використанні під час аналізу.

Визначено три рівні ділової активності, а саме високий, середній та достатній рівні. У роботі зазначено їх характеристику та шляхи до покращення. Також виділено десять класифікаційних ознак ділової активності за якими було визначено їх види.

З'ясовано та описано характеристику операційного та фінансового циклів, їх значення в фінансово-господарській діяльності підприємства.

Отже, операційний цикл – це певний проміжок часу, який розпочинається із закупівлі сировини, до отримання коштів від продажу тобто реалізації виготовленої продукції.

Після з'ясування визначення операційного циклу, також було визначено, що фінансовий цикл – це певний проміжок часу, який розпочинається з моменту оплати за придбання матеріалів, та закінчується отриманням грошових коштів від покупців.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНЮВАННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ТОВ «САВИНЦІ»

2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Савинці»

Ділова активність підприємства є важливим показником, адже вона відображає наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси. Аналіз ділової активності підприємства проведений на матеріалах Товариства з обмеженою відповідальністю «Савинці».

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «Савинці» засноване і розташоване у селі Савинці Миргородського району Полтавської області. З районним і обласним центрами підприємство зв'язане шосейними шляхами. ТОВ «Савинці» віддалене від районного центру м.Миргород на 32 км, від обласного центру м. Полтава -120 км. Найближча залізнична станція знаходиться в м.Миргород – 33 км [25].

Юридична адреса підприємства: вул.Леніна, 68 с.Савинці, Миргородський район, Полтавська область, Україна, 37642. Форма власності ТОВ «Савинці» приватна.

Підприємство зареєстроване рішенням Миргородської районної державної адміністрації 10 жовтня 2003 року.

Метою діяльності ТОВ «Савинці» є отримання прибутку за рахунок виробничої та підприємницької діяльності [25].

Предмет діяльності ТОВ «Савинці»:

«Товариство» створене для забезпечення виробництва високоякісної та екологічно-безпечної продукції сільського господарства, її переробки, зберігання та реалізації, з використанням передового досвіду вітчизняної та закордонної аграрної науки і новітніх енергозберігаючих, екобезпечних технологій, та по інших напрямках діяльності [25].

Предметом діяльності «Товариства» є:

– виробництво та зберігання продукції сільського господарства (продукції харчування, продовольства і сировини рослинного та тваринного походження);

– реалізація виробленої продукції.

Структура виробництва – рослинництво та тваринництво.

Спеціалізація – вирощування зернових та технічних культур.

Якщо розглядати розміри підприємства за критеріями чисельності працюючих та річним оборотом коштів, то його можна віднести до середніх, оскільки кількість працюючих на 2019 рік склала 262 особи. підприємства – 371 543,3 тис грн.

ТОВ «Савинці» планує досягти росту продукції рослинництва та тваринництва за рахунок ефективного, раціонального використання родючого потенціалу землі та основних фондів, підвищення врожайності сільськогосподарських культур та зниження собівартості продукції за рахунок впровадження інтенсивних технологій вирощування сільськогосподарських культур та тварин, підвищення продуктивності с/г угідь [25].

Клімат помірно-континентальний, середньорічна температура повітря становить + 8.1 С, середньорічна сума опадів – 490 мм. На території господарства протікає річка Псьол. Яри та балки займають незначну територію, які засаджені листяними деревами. Ґрунти господарства – чорноземи. Господарство спеціалізується на вирощуванні зернових культур, а також розвинене тваринництво.

Майно товариства становлять виробничі і невиробничі фонди, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі товариства [25].

Джерелами формування майна є: грошові та матеріальні внески засновників, доходи, одержані від реалізації продукції, послуг, інших видів господарської діяльності, кредити банків та інших кредиторів, майно, придбане в інших суб'єктів господарювання, організацій, громадян у встановленому законодавством порядку, інші джерела, не заборонені законодавством України.

Товариство має право купувати і отримувати в користування в установленому порядку будівлі, споруди, приміщення, обладнання, автотранспортні засоби, необхідні матеріали та сировину, продукцію у вітчизняних та іноземних підприємств будь-яких форм власності, організацій та установ, а також фізичних осіб, у тому числі за готівку, а також відчужувати, здавати в оренду, надавати в заставу та здійснювати інші дії щодо майна [25].

Товариство має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в установах банків, печатку зі своєю назвою.

Прибуток товариства утворюється з надходжень від його господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат і витрат на оплату праці. З прибутку товариства сплачуються передбачені законодавством України податки та інші обов'язкові платежі, а також відсотки по кредитах банків. Прибуток, одержаний після зазначених розрахунків, залишається в розпорядженні товариства, яке визначає напрями його використання відповідно до Статуту підприємства.

Товариство здійснює оперативний та бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, а також веде статистичну звітність та подає її у встановленому порядку та обсязі органам державної статистики.

ТОВ «Савинці» належить до східного агрогрунтового району Лісостепової зони, а отже, знаходиться в умовах, сприятливих для виробництва сільськогосподарської продукції. Рельєф території господарства рівнинний, що сприяє розвитку рослинництва. Природно-кліматичні умови сприятливі для виробництва продукції рослинництва [25].

Ґрунти господарства чорноземи типові малогумусні та чорноземи сильреградовані. Вміст в одному шарі: гумус - 3,24%, азот, що легко гідролізується - 120,4, рухомий фосфор - 175,2, обмінний калій - 191,8. Кислотність обмінна, рН сольове - 6,9. Зведена еколого-агрохімічна оцінка - 58,84 балів. Згідно аналізу стану ґрунту, проведеного Полтавським обласним державним проектно-технологічним центром охорони родючості ґрунтів і якості продукції «Облдержродючість».

Загальною умовою підвищення родючості ґрунту є правильна система обробки, внесення добрив, застосування сівозмін.

ТОВ «Савинці» має такі допоміжні виробництва: олійницю - виробнича площа 30м, вальцевий млин, машинно-тракторний парк, електрогосподарство, зерносушильний комплекс.

Товариство має тваринницький комплекс в який входить велика рогата худоба та свині, вівці, кози, коні а також свійська птиця.

Загальна площа земельних угідь, які є в наявності в ТОВ «Савинці» становить 6477,9385 га. Земля орендується в фізичних осіб, власників земельних часток (паїв) на території Савинцівської, Черевківської, В-Сорочинської, В-Обухівської та Зуївецької сільських рад. Орендна плата за користування земельними ділянками виплачується в грошовому або натуральному вигляді

Соціальний розвиток господарства в задовільному стані. На його території є Будинок культури, дитячий садок, загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, магазини та ін [25].

На території господарства проводяться заходи по охороні та раціональному використанню земельного фонду. Вносяться добрива в помірній кількості, яка не шкодить рослинам та землі.

Під час оцінки ділової активності підприємства важливим показником рівня ділової активності виступає саме реалізація виготовленої продукції, адже чим більша кількість виготовленої продукції, тим ефективнішою вважається діяльність підприємства, а отже і рівень ділової активності підприємства вищий. Прослідкувати динаміку реалізації виготовленої продукції в натуральних одиницях виміру, а саме зернобобових та зернових культур можна на рис. 2.1

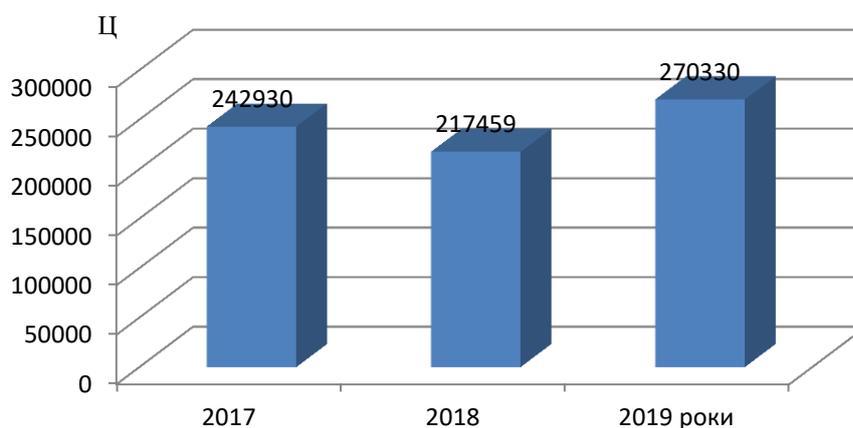

Рис. 2.1. Динаміка реалізації зернових культур ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Отже, на рисунку 2.1 спостерігається зменшення реалізованої продукції у проміжку з 2017-2018 років, ця тенденція до зменшення є негативним явищем, адже свідчить про зменшення фінансових ресурсів на підприємстві, позитивним моментом в цій тенденції є те, що зменшилась собівартість реалізованої продукції також зменшилися витрати на збут продукції. У 2019 році відбулося збільшення реалізованої зернової культури, що є позитивною характеристикою та характеризується збільшенням чистого доходу від реалізації продукції а отже і покращенням фінансового становища на підприємстві.

2.2 Оцінювання фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства представляє собою результат взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів та формулюється системою показників, що показують наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Метою оцінювання фінансового стану підприємства є пошук резервів підняття рентабельності виробництва а також, як основи стабільної роботи

підприємства і використання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами [4].

Показники оцінювання фінансового стану підприємства мають бути такими, щоб усі ті, хто пов'язаний з підприємством вигідними відносинами, могли одержати відповідь на запитання, наскільки безпечне підприємство, як партнер у фінансовому відношенні щоб ухвалити рішення про економічну доцільність продовження або встановлення таких взаємовідносин з підприємством.

Отже, в сучасних умовах методи аналізу фінансового стану підприємств кожний об'єкт господарювання обирає свою систематичність показників, враховуючи цілі, завдання а також користувачів інформації, що оцінюється, та складає свій аналіз фінансово-господарської діяльності [4].

Фінансовий стан підприємства залежить значною мірою від доцільності та правильності вкладення фінансових ресурсів у активи. Щоб оцінити фінансовий стан підприємства доцільним буде складання агрегованого балансу за допомогою вертикального та горизонтального аналізів. Вертикальний аналіз показує структуру майна підприємства та джерел цього майна.

Горизонтальний аналіз звітності потребує побудови однієї чи кількох аналітичних таблиць, в яких абсолютні показники будуть доповнюватися відносними темпами зростання або зниження [26].

Агрегований баланс ТОВ «Савинці» за 2017-2019 рр. представлено в таблиці 2.1. Згідно з проведеними розрахунками структура майна підприємства відповідає сфері його діяльності (сільське господарство), адже оборотні активи значно переважають необоротні і становлять 85,76 % в структурі загальних активів на кінець 2019 року. Їх частка зростає протягом досліджуваного періоду, що дозволяє підприємству за умови ефективного управління розширювати свою діяльність.

Таблиця 2.1

Агрегований баланс ТОВ «Савинці» за 2017-2019 роки

Актив	2017 рік		2018 рік		Відхилення (+,-) в		Темп зростання, %	2018 рік		2019 рік		Відхилення (+,-) в		Темп зростання, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	сумі, тис. грн.	питомій вазі, %		Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	сумі, тис. грн.	питомій вазі, %	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>
1. Необоротні активи (1095)	32648	16,06	39949	15,43	7301	-0,63	122,36	39949	15,43	40207	14,24	258	-1,19	100,65
1.1. Основні засоби і нематеріальні активи (1000+...+1020)	32648	16,06	39949	15,43	7301	-0,63	122,36	39949	15,43	40207	14,24	258	-1,19	100,65
1.2. Довгострокові фінансові інвестиції (1030+1035)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3. Відстрочені податкові активи (1045)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.4. Інші необоротні активи і довгострокова дебіторська заборгованість (1040+1090)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Оборотні активи (1195)	170606	83,94	219035	84,57	48429	0,63	128,38	219035	84,57	242191	85,76	23156	1,19	110,57
2.1. Запаси (1100+1110)	77601	38,18	148632	57,39	71031	19,21	191,53	148632	57,39	134663	47,69	-13969	-9,7	90,60
2.2. Дебіторська заборгованість (1120+1125+1155)	55938	27,52	61894	23,90	5956	-3,62	189,58	61894	23,9	92074	32,60	30180	8,7	148,76
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти (1160+1165)	29194	14,36	1874	0,72	-27320	-13,64	6,41	1874	0,72	7895	2,80	6021	2,08	421,29
2.4. Витрати майбутніх періодів (1170)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5. Інші оборотні активи (1180+1190)	7873	3,87	6635	2,56	-1238	-1,31	84,27	6635	2,56	7559	2,68	924	0,12	113,92
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття (1200)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Всього майна (1300)	203254	100	258984	100	55730	0	127,41	258984	100	282398	100	23414	0	109,04

Пасив	2017 рік		2018 рік		Відхилення (+,-) в		Темп зрос- тання, %	2018 рік		2019 рік		Відхилення (+,-) в		Темп зрос- тання, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	сумі, тис. грн.	питомі й вазі, %		Сума, тис. грн.	Питом а вага, %	Сума, тис. грн.	Пито ма вага, %	сумі, тис. грн.	питомі й вазі, %	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>
1. Власний капітал (1495)	174651	85,93	187990	72,59	13339	-13,34	107,64	187990	72,59	186367	65,99	-1623	-6,6	99,14
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (1595)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1207	0,43	1207	0,43	0
3. Поточні зобов'язання і забезпечення (1695)	28603	14,07	70994	27,41	42391	13,07	248,20	70994	27,41	94824	33,58	23830	6,17	133,56
3.1. Короткострокові кредити банків (1600)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Кредиторська заборгованість (1605+...+1650)	18843	9,27	26898	10,39	8055	1,12	142,74	26898	10,39	48682	17,24	21784	6,85	180,98
3.3. Інші поточні зобов'язання (1660+...+1690)	9760	4,80	44096	17,03	34336	12,23	451,80	44096	17,03	44328	15,70	232	-1,33	100,5
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (1700)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду (1800)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Всього капіталу (1900)	203254	100	258984	100	55730	100	148,29	258984	100	282398	100	23414	0	109,04

Отже, за результатами аналізу майна й капіталу ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років було виявлено зростання валюти балансу підприємства, що свідчить про розширення його виробництва (рис.2.2)

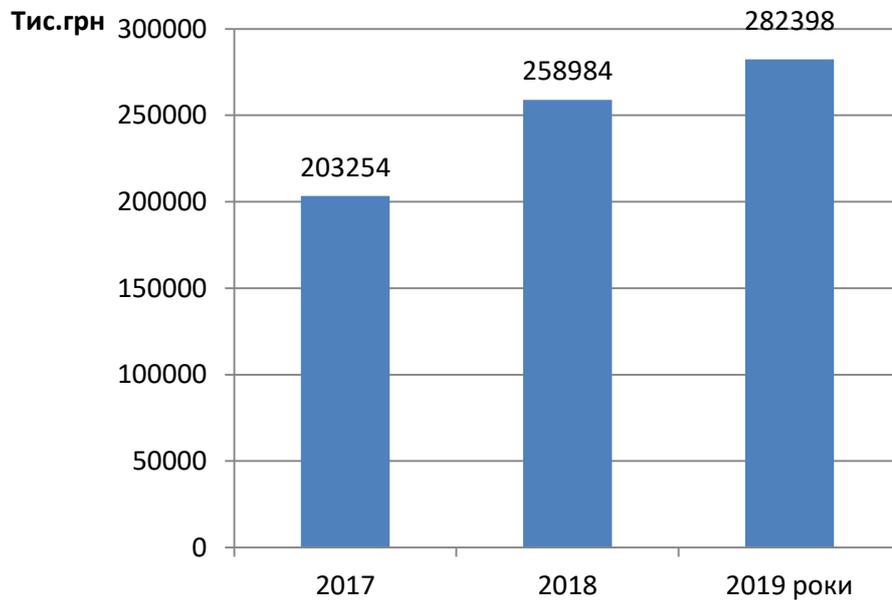

Рис. 2.2. Динаміка валюти балансу ТОВ «Савинці» за 2017-2019 рр

Протягом досліджуваного періоду відбувається збільшення валюти балансу підприємства, так у 2017 році валюта підприємства становила 203254 тис.грн , у 2018 році збільшилась на 55730 тис.грн, та становило 258984 тис.грн, у 2019 році сума збільшилась на 23414 тис.грн, та стала 282398 тис.грн, щодо питомої ваги, то спостерігається стовідсоткове значення.

Зростання валюти підприємства відбулося, як за рахунок збільшення необоротних активів, так і за рахунок збільшення оборотних активів. Оборотні активи зростали більшими темпами, ніж необоротні активи. Позитивною динамікою вважається зростання оборотних активів, що свідчить про розширення господарської діяльності підприємства, також така динаміка свідчить про підвищення мобільності майна, адже оборотні активи мають значно вищу швидкість обороту, а значить можуть забезпечити більший приріст прибутку (рис 2.3).

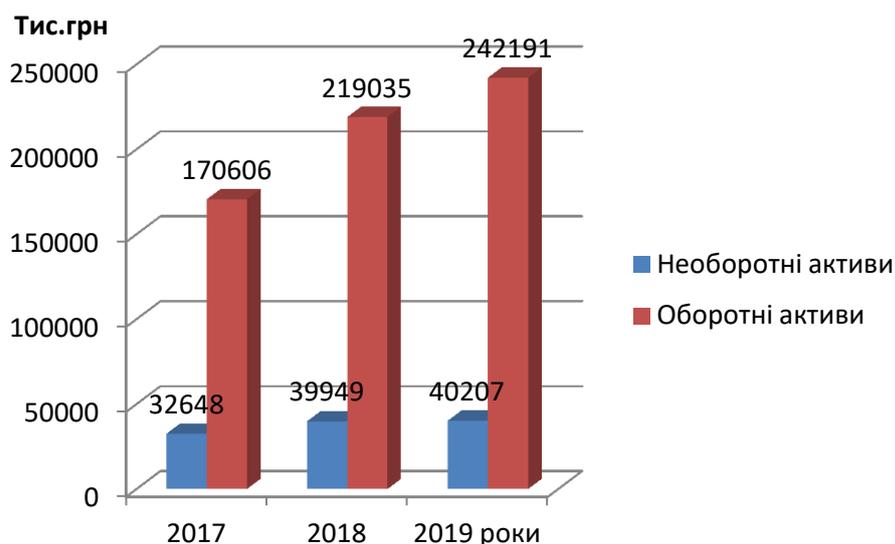

Рис. 2.3. Динаміка зростання оборотних та необоротних активів ТОВ «Савинці» за 2017-2019 рр

Протягом аналізованого періоду спостерігається збільшення величини необоротних активів. Так, у 2017 році необоротні активи становили 32648 тис.грн, та у 2018 році збільшилися на 7301 тис.грн, у 2019 році необоротні активи збільшилися на 258 тис.грн та становили 40207 тис.грн.

Також спостерігається збільшення оборотних активів, тобто у 2017 році оборотні активи становили 170606 тис.грн, у 2018 році сума оборотних активів збільшується на 48429 тис.грн, та становить 219035 тис.грн, у 2019 році оборотні активи збільшуються на 23156 тис.грн та становлять 242191 тис.грн.

Питома вага протягом 2017 та 2019 років збільшувалася, ця тенденція може свідчити про прискорення оборотності активів, що є позитивною характеристикою та свідчить про ефективність діяльності підприємства.

Щодо основних засобів, то відбулося збільшення їх величини протягом трьох років: у 2017 основні засоби становили 32648 тис.грн, у 2018 році відбулося їх збільшення на 7301 тис.грн а у 2019 році на 258 тис. грн. й на кінець 2019 року ТОВ «Савинці» мало у розпорядженні 40207 тис.грн.

Збільшення основних засобів свідчить про позитивну тенденцію, адже це означає, що зросла кількість матеріальних активів, відбулося значне

збільшення швидкості процесу виробництва, що сприяє зростанню обсягів реалізації.

Значний вплив на фінансовий стан підприємства, та зростання його виробництва, й збуту продукції мають запаси, розмір яких повинен бути оптимальним. Динаміка величини запасів ТОВ «Савинці» представлена на рис 2.4.

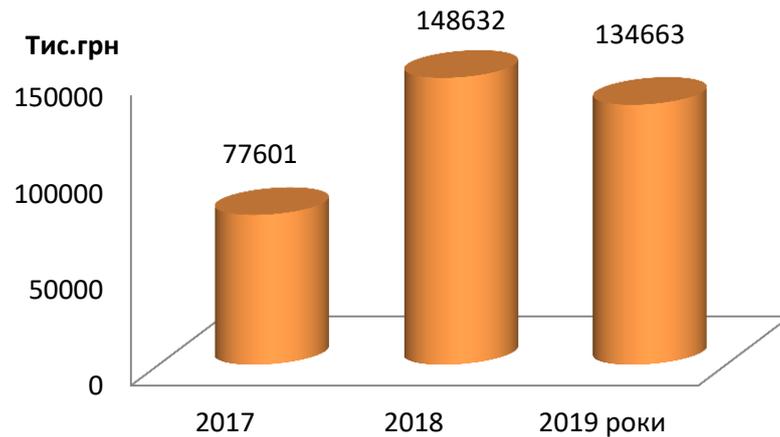

Рис. 2.4. Динаміка запасів ТОВ «Савинці» за 2017-2019 рр.

Так, протягом 2017-2018 років спостерігається збільшення, обсягу запасів підприємства у 2017 році до 77601 тис. грн, та у 2018 році на 71031 тис. грн. та їх сума запасів на кінець 2018 року становила 148632 тис. грн. Проте у 2019 році відбулося скорочення суми запасів на 13969 тис.грн, до 134663 тис.грн.

Зростання запасів у 2018 році може вказувати на розширення масштабів діяльності підприємства ТОВ «Савинці», зростання його ділової активності або ж прагнення вберегти кошти від знецінення, яке може відбутися внаслідок інфляції.

Негативними наслідками такої тенденції може бути: неефективне розпорядження запасами, виникнення проблем з ліквідністю, відбувається псування сировини а також матеріалів.

У 2019 році спостерігається зменшення запасів на 13969 тис.грн, що може призвести до перебоїв під час процесу виробництва, а також до зменшення обсягів випуску продукції. Тому потрібно забезпечувати виробництво вчасно і повністю необхідними для нього ресурсами, а також щоб не було залежувальності запасів на складах.

Аналізуючи динаміку дебіторської заборгованості, варто відміти тенденцію до зростання її величини. Так, у 2017 році її величина становила 55938 тис. грн, у 2018 році 61894 тис. грн, а у 2019 році 92074 тис. грн.

Збільшення дебіторської заборгованості може мати двоякий характер, з однієї сторони збільшення дебіторської заборгованості може свідчити, як про збільшення обсягів продажу, що є позитивною тенденцією, або ж про неплатоспроможність певної частини покупців.

Отже, щоб уникнути простроченої дебіторської заборгованості потрібно перед укладанням договору перевіряти потенційного контрагента чи були в нього заборгованості за відвантажену йому продукцію, якщо ж таких заборгованостей немає, то можна укладати договір, при цьому особливу увагу варто приділити штрафним санкціям за невиконання чи неналежне виконання його умов. Якщо, наприклад, встановити відчутні штрафні санкції за прострочення оплати за відвантажену продукцію, то боржник не буде порушувати терміни сплати, аби не нести значні витрати.

Говорячи про грошові кошти можна побачити, що суттєвого впливу на структуру майна не мають, адже їх питома вага становить лише 14,36 %, та з роками питома вага зменшувалася, і так у 2019 році становила лише 2,80 %.

Дивлячись на суму всього капіталу спостерігається тенденція щодо збільшення його величини, що є позитивною рисою, адже це означає, що підприємство розширює своє виробництво.

Щодо власного капіталу, то відбувається тенденція щодо його збільшення у 2017-2018 роках (рис 2.5)

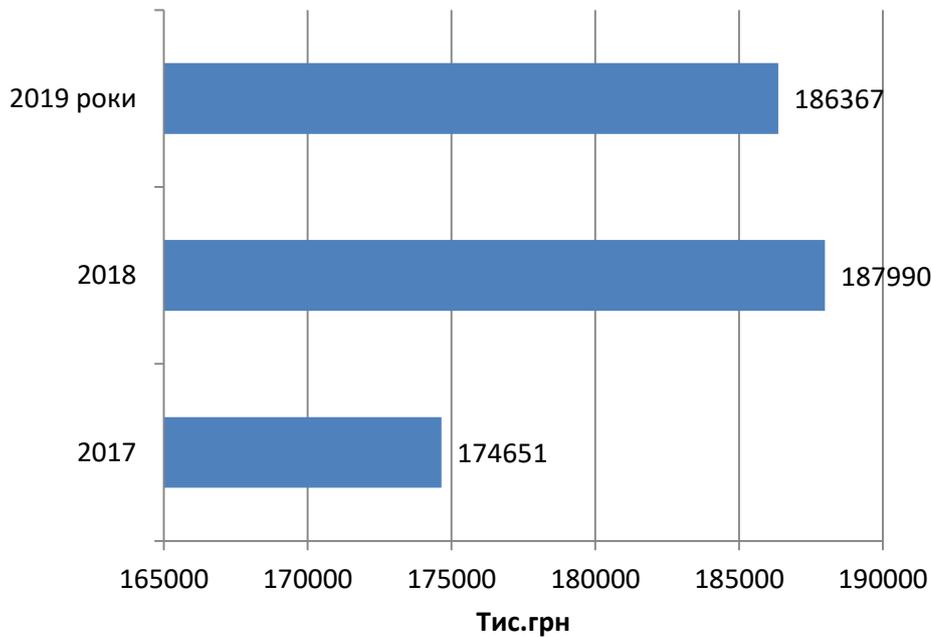

Рис. 2.5 Динаміка власного капіталу ТОВ «Савинці» за 2017-2019 роки.

Протягом аналізованого періоду варто відмітити збільшення суми власного капіталу. Так, у 2017 році сума власного капіталу становила 174651 тис.грн, у 2018 році сума власного капіталу зросла на 13339 тис.грн та становила 187990 тис.грн, що свідчить про збільшення фінансової стійкості підприємства.

Але під час даного аналізу було виявлено у 2019 році тенденцію щодо зменшення суми власного капіталу на 1623 тис.грн, що свідчить про зниження фінансової стійкості. Вирішенням даної проблеми є збільшення розміру статутного капіталу, шляхом додаткових вкладів засновників.

Говорячи про поточні зобов'язання та забезпечення, то спостерігається збільшення протягом аналізованого періоду, а саме 2017-2019 років.

Аналізуюючи суму поточних зобов'язань та забезпечень спостерігається збільшення, у 2017 році сума поточних зобов'язань і забезпечень становила 28603 тис.грн, у 2018 році 70994 тис. грн, а на кінець 2019 року сума становила 94824 тис.грн. Такі зміни можуть бути пов'язані з збільшенням витрат операційного циклу самого виробництва, як наслідок може свідчити про

зменшення самої швидкості оборотності коштів. Потрібно прискорити заходи щодо погашення дебіторської заборгованості.

Важливим показником у оцінці фінансового стану підприємства є аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства. Як відомо, ліквідність підприємства – це спроможність підприємства розрахуватися зі своїми поточними зобов'язаннями та перетворення активів на гроші [27,39,40]. Платоспроможність підприємства – це наявність грошових коштів на підприємстві упродовж певного достатнього періоду часу для того щоб вчасно були виконані фінансові зобов'язання.

Під час проведення аналізу ліквідності балансу відбувається порівняння статей активу та пасиву. У балансі в активі засоби підприємства розміщуються за мірою зростання їх ліквідності, а в пасиві зобов'язання розміщуються за скороченням термінів їхнього погашення [27,39]. Отже, якщо під час такого порівняння активів є достатньо, тоді баланс вважається ліквідним та саме підприємство безпосередньо є платоспроможним. Та навпаки, якщо активів не достатньо, тоді баланс вважається не ліквідним тобто підприємство є неплатоспроможним.

Під час зіставлення перших двох груп активів та перших двох груп пасивів оцінюється поточна ліквідність, яка показує чи є підприємство платоспроможним на найближчий час.

Порівняння активів (А3) та пасивів (П3), показує перспективну ліквідність.

Отже, проаналізувавши дані таблиці 2.2 протягом 2017-2019 років було виявлено, що баланс не є абсолютно ліквідним, адже не виконується перше співвідношення ($A1 \geq P2$) в періоді з 2018-2019 рік.

У 2018 році високоліквідні активи не покривають найбільш строкові зобов'язання на суму 51968 тис.грн, у 2019 році не покривають на суму 50711 тис.грн., що свідчить про можливий ризик поточної неплатоспроможності підприємства в разі необхідності погашення поточних зобов'язань у повному обсязі.

Таблиця 2.2

Баланс ліквідності ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років

Актив	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Пасив	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Надлишок +,-		
								2017 рік	2018 рік	2019 рік
Група А1 Грошові кошти	29194	1874	7895	Група П1 Поточні зобов'язання Кредит. заборгован. за товари, роботи	15310	53842	58606	13884	-51968	-50711
Група А2 Дебіторс. заборгова- ність, Готова продукція	55938	61894	92074	Група П2 Короткостро- кові кредити банку	13293	17152	36218	42645	44742	55856
Група А3 Виробничі запаси, незаверш. виробництво	85474	155267	142222	Група П3 Довгострокові зобов'язання	0	0	1207	85474	155267	141015
Група А4 Необоротні активи	32648	39949	40207	Група П4 Власний капітал	174651	187990	186367	-142003	-148041	-146160
Баланс гр.1+2+3+4	203254	258984	282398	Баланс гр.1+2+3+4	203254	258984	282398	0	0	0

У 2019 році сума непокриття зменшується, що є позитивною зміною. Хоча у 2018 році високоліквідні активи становили 1874 тис.грн, а у 2019 році значно збільшилися до 7895 тис.грн величина їх не є достатньою для того щоб, покрити найбільш строкові зобов'язання. (рис 2.6)

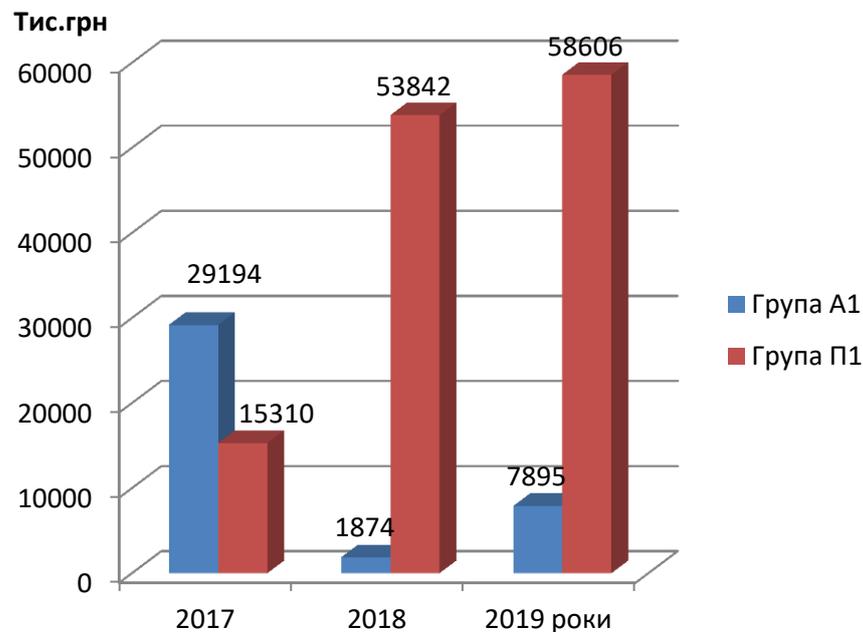

Рис. 2.6 Динаміка співвідношення високоліквідних активів та поточних зобов'язань ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Протягом аналізу було виявлено, що у 2017 році високоліквідні активи покривають найбільш строкові зобов'язання та їх надлишок становив 13884 тис.грн, що однозначно є позитивним явищем й свідчить про здійснення поточних розрахунків з кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги, а також з поточних зобов'язань за розрахунками.

Щоб покращити ліквідність балансу потрібно збільшити грошові кошти шляхом підвищення реалізації продукції.

Говорячи про решту співвідношень, окрім першого, то вони свідчать що у підприємства є оборотні активи у такому обсязі, який дозволяє дотримуватися певної фінансової стійкості.

Аналізуюючи співвідношення активів, що швидко реалізуються та короткострокових пасивів, зобов'язань, строки сплати яких настають у найближчий час, варто зазначити, що у 2017 році надлишок активів склав 42645 тис.грн, у 2018 році – 44742 тис.грн, та у 2019 році 55856 тис.грн, що свідчить про наявність у підприємства власних оборотних коштів (рис.2.7).

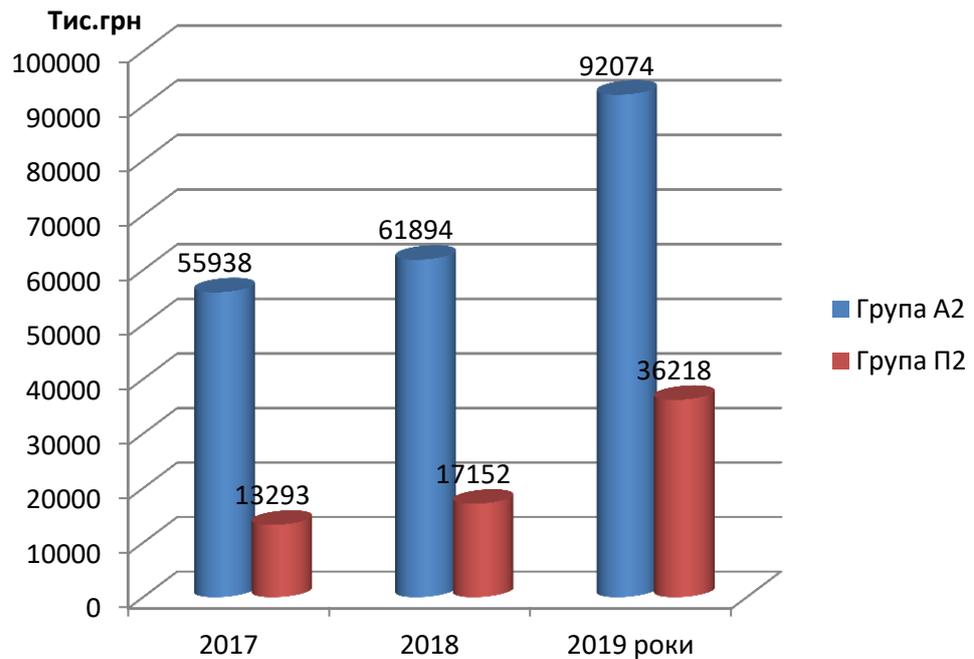

Рис. 2.7. Динаміка співвідношення групи активів, що швидко реалізуються та короткострокових пасивів ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Співвідношення активів, що повільно реалізуються та довгострокових пасивів, зобов'язань строки сплати яких віддалені на більш тривалий час, показує, що активи повністю покривають пасиви, і у 2019 році сума надлишку становила 141015 тис.грн. Співвідношення важко ліквідних активів та власного капіталу демонструє, повнісне покриття необоротних активів власним капіталом, що є позитивною характеристикою. (рис. 2.8)

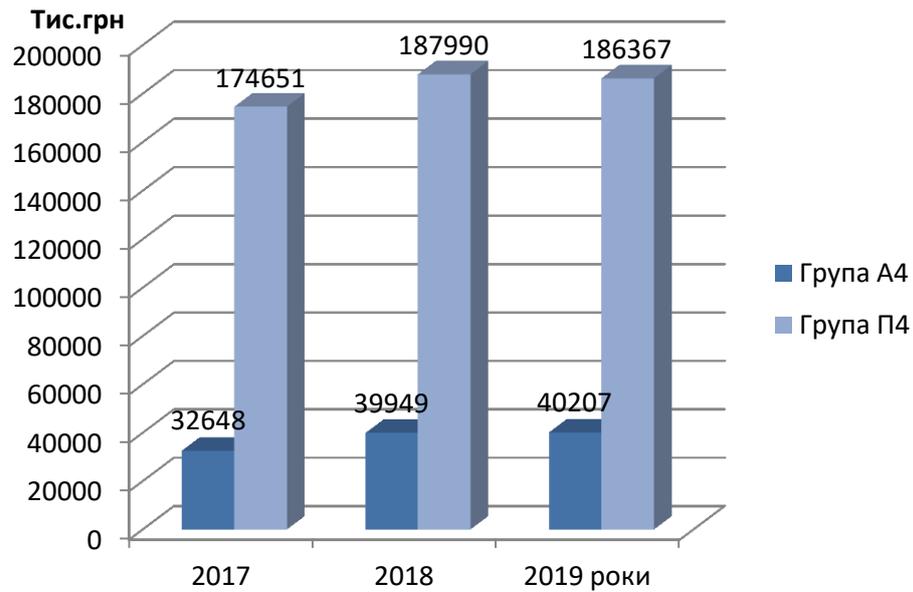

Рис. 2.8. Динаміка співвідношення активів, що важко реалізуються та постійних пасивів ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Також доцільним буде проведення розрахунку та аналізу основних показників ліквідності, які представлені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка коефіцієнтів ліквідності ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Найменування статей	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Темп зростання	
				2018/2017	2019/2018
Власний капітал	142003	148041	147367	104,25	99,54
Загальний коефіцієнт ліквідності	5,9	3	2,6	50,85	86,67
Коефіцієнт швидкої ліквідності	5,6	2,9	2,5	51,79	86,21
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,1	0,03	0,08	2,73	266,67
Коефіцієнт ліквідності товарно-матеріальних цінностей	2,9	2,2	1,5	75,86	68,18
Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості	1,9	0,8	0,9	42,11	112,50
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	0,8	0,6	0,6	75,00	100,00

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт загальної платоспроможності підприємства	7,1	3,6	2,9	50,70	80,56
Коефіцієнт фінансового лівериджу	0	0	0,006	0,00	100,00
Коефіцієнт втрати платоспроможності	5,5	5,9	3	107,27	50,85
Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторської заборгованості	3	1,1	1,2	36,67	109,09
Коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами	0,08	0,11	0,18	137,50	163,64

Отже, проаналізувавши дані таблиці 2.3 можна зробити такий висновок. Загальний коефіцієнт ліквідності показує, що у 2017 році на 1 грн поточних зобов'язань припадає 5,6 грн поточних активів, що є позитивним явищем, адже нормативний показник складає 2, у 2018 році на 1 грн припадало 3 грн поточних активів та у 2019 році на 1 грн поточних зобов'язань припадало 2,6 грн поточних активів. Такі значення цих показників є більшими за нормативні значення, та свідчить про перевищення поточними активами короткострокових зобов'язань. (рис 2.9)

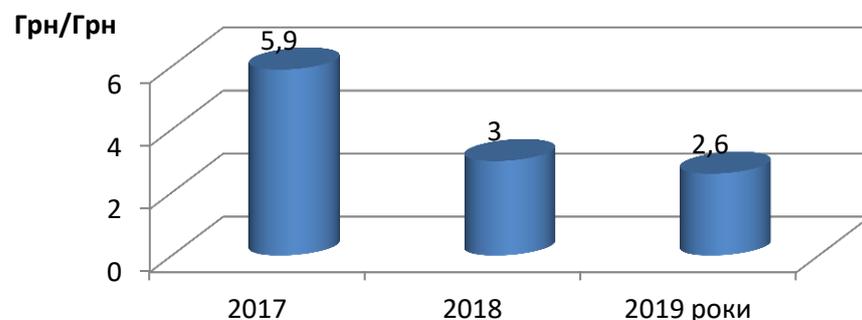

Рис. 2.9 Динаміка загального коефіцієнта ліквідності ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Коефіцієнт швидкої ліквідності у аналізованому періоді з 2017-2019 років має позитивні значення, що є позитивним явищем для підприємства та свідчить про його платоспроможність. Так у 2017 році даний коефіцієнт становив 5,6 частину короткострокових зобов'язань, яку підприємство може погасити найближчим часом. У 2018 році дана частина становила 2,9, а у 2019 році 2,5.

Щодо коефіцієнта абсолютної ліквідності, то даний коефіцієнт зменшився порівняно з 2017 роком, адже в 2017 році даний коефіцієнт становив 1.1грн/грн частину поточних зобов'язань яку підприємство може погасити негайно, адже нормативне значення коефіцієнта абсолютної ліквідності становить 0,2 грн/грн, тобто можна сказати, проте що у 2017 році був позитивний результат, що свідчить про можливість підприємства погасити свої зобов'язання негайно (рис 2.10).

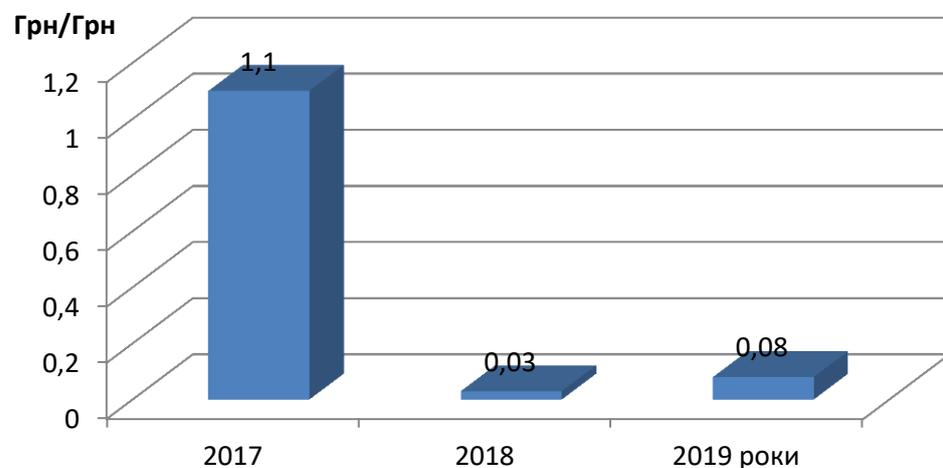

Рис. 2.10. Динаміка коефіцієнта абсолютної ліквідності ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Але у 2018 році частина поточних зобов'язань, яку підприємство може погасити негайно, зменшилася до 0,03, що є негативним явищем, адже зменшилась можливість погашення поточних зобов'язань негайно, у 2019 році частина поточних зобов'язань яку може покрити підприємство негайно,

збільшилась до 0,08, отже загалом можна сказати, що у 2018 році та 2019 році відбулася негативна тенденція до зменшення, а це означає що підприємство може покрити частину поточних зобов'язань меншу, аніж у 2017 році, як наслідок може бути погіршення ліквідності підприємства.

Аналізуючи коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості у 2017 році він становив 1,9 грн/грн, у 2018 році 0,8 грн/грн, зниження даного показника є негативним явищем, оскільки це свідчить про зменшення надходжень, які є очікуваними від дебіторів, та як наслідок підприємство не зможе повною мірою розрахуватися за короткостроковими зобов'язаннями. У 2019 році значення даного коефіцієнта зросло та становило 0,9, відбулося незначне покращення.

Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами у 2017 році становив 0,8 грн/грн, що є позитивним явищем, адже нормативний показник даного коефіцієнта становить 0,5, у 2018 році значення даного коефіцієнта становило 0,6 грн/грн, у 2019 році змін не відбулося. Отже, можна сказати, що коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами має позитивні значення, що може свідчити про те, що у підприємства є достатня кількість власних коштів щоб забезпечити ними оборотні кошти. (рис 2.11)

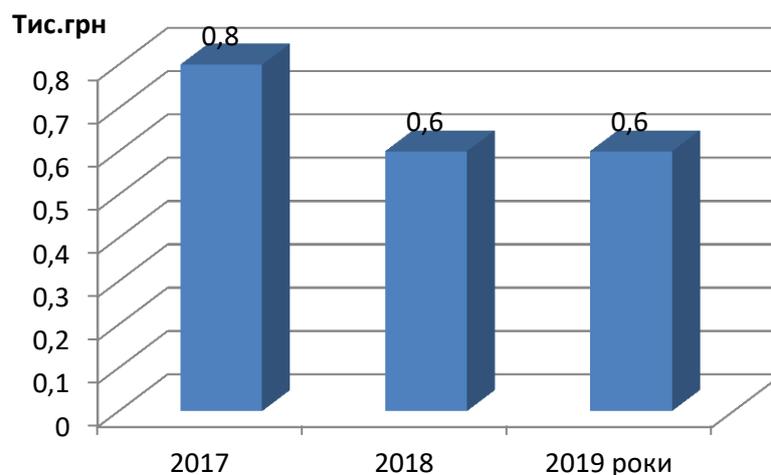

Рис. 2.11. Динаміка коефіцієнта забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Коефіцієнт загальної платоспроможності підприємства свідчить про те, що у 2017 році підприємство здатне покрити своїми наявними активами 7,1 частину своїх зобов'язань, у 2018 році дана частина становила 3,6 частину, та у 2019 році 2,9 частину, протягом років відбулося зменшення даного показника, що свідчить про зменшення частини зобов'язань яку підприємство може покрити своїми наявними активами.

Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторської заборгованості у 2017 році становила 3 грн/грн, у 2018 році 1,1грн/грн, та у 2019 році 1,2грн/грн, зменшення даного показника є позитивним явищем, та свідчить про те, що підприємство формує свій власний капітал за рахунок власних коштів.

Таким чином, після аналізу фінансового стану підприємства виявлено зростання валюти балансу підприємства, що свідчить про розширення виробництва, виявлено також, що оборотні активи зростали вищими темпами ніж необоротні активи, що є позитивною динамікою адже це свідчить про підвищення мобільності майна. При аналізі ліквідності та платоспроможності було з'ясовано, що у підприємства є оборотні активи у обсязі, який дозволяє підприємству дотримуватися певної фінансової стійкості.

2.3 Аналіз ділової активності підприємства

При аналізі ділової активності оцінюється те з якою ефективністю проводиться управління активами також визначається можливість її покращення.

Кожне підприємство ставе за мету досягнення такого фінансового стану, за якого ефективно використовуються фінансові ресурси, а також відбувається вчасне розрахування із зобов'язаннями. Метою аналізу ділової активності є пошук резервів підвищення рентабельності підприємства, ліквідності та платоспроможності, адже ділова активність проявляється в підтриманні ділової

репутації серед конкурентів а також розширення ринків збуту виготовленої продукції.

Аналіз ділової активності активів представлений в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз ділової активності активів ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 рр.

№ з/п	Показники	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Темп зростання, %	
					2018/2017	2019/2018
1	2	3	4	5	6	7
1	Коефіцієнт оборотності оборотних активів (поточних активів) (КООА)	0,62	0,73	0,83	117,74	113,69
2	Коефіцієнтів ефективності використання ресурсів	0,06	0,06	0	100	0
3	Коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості	2,17	2,44	2,49	112,44	102,04
4	Тривалості оборотів дебіторської заборгованості	168	150	146	89,28	97,33
	кредиторської заборгованості	68	58	74	85,29	127,58
5	Коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості	5,39	6,29	4,96	116,69	78,85
6	Коефіцієнта оборотності матеріальних запасів	1,66	1,46	1,49	87,95	102,05
7	Періоду обороту власного оборотного капіталу	570	462	365	81,05	79,00

Під час аналізу коефіцієнта оборотності оборотних активів у 2017 році значення становило 0,62грн/грн, у 2018 році відбувається тенденція до збільшення та становить 0,73грн/грн, збільшення даного показника свідчить про наявність фінансових ресурсів на підприємстві у 2019 році коефіцієнт оборотності оборотних коштів становив 0,83грн/грн, що є позитивною динамікою, адже це означає, що підприємству потрібно менше фінансових

ресурсів для того, щоб підтримувати поточний рівень ділової активності (рис. 2.12).

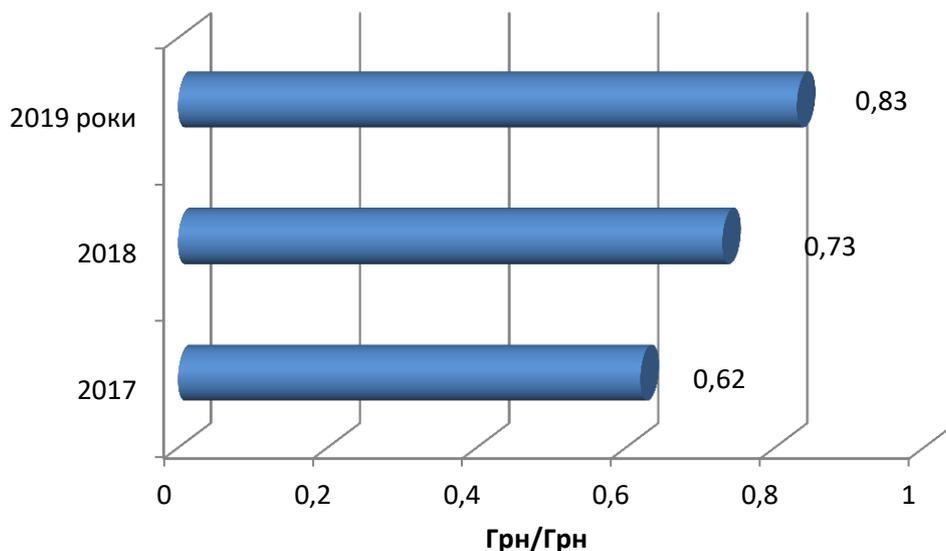

Рис. 2.12. Динаміка коефіцієнта оборотності оборотних активів ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2017 році становив 2,17 разів виручка від реалізації перевищує середній залишок дебіторської заборгованості, у 2018 році збільшився даний коефіцієнт до 2,44 та у 2019 році до 2,49, що є позитивною тенденцією, тому що це є свідченням ефективного управління заборгованістю клієнтів та інших дебіторів.

Щодо періоду погашення дебіторської заборгованості спостерігається зменшення кількості днів у 2017 році кількість днів становила 168, у 2018 році 150 днів, та у 2019 році 146 днів, це зменшення є позитивною тенденцією, та свідчить про прискорення сплати дебіторами грошових коштів підприємству (рис 2.13).

Щодо кредиторської заборгованості, то вона зменшувалася протягом 2017-2018 років. Так у 2017 році вона становила 68 днів, у 2018 році 58 днів, та у 2019 році 74 днів, тобто відбулося збільшення періоду погашення підприємством своєї кредиторської заборгованості у 2019 році. Таке

збільшення могло відбутися внаслідок зменшення коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості .

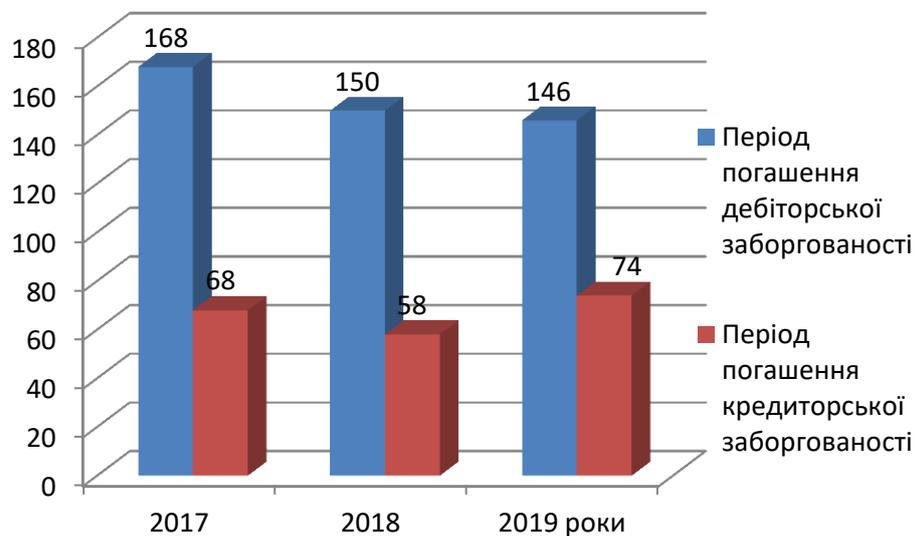

Рис. 2.13. Динаміка періоду погашення дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості становив у 2017 році 5,39 грн/грн, у 2018 році відбулося збільшення до 6,29грн/грн, а у 2019 році зменшилося до 4,96грн/грн, така тенденція пояснюється тим, що у 2019 році собівартість реалізованої продукції перевищувала середньо річний залишок кредиторської заборгованості.

Щодо періоду обороту власного капіталу, то протягом аналізованого періоду відбувається зменшення кількості днів у 2017 році підприємство могло покрити кошти які, були інвестовані у власний капітал за 570 днів, у 2018 році за – 462 днів, та у 2019 році – за 365 днів. Таке зменшення є позитивною динамікою тобто можна сказати,що зменшується період покриття грошових коштів, які вкладені до власного капіталу.

Аналіз ділової активності характеризується розрахунком «Золотого правила» економіки. Розрахунок «Золотого правила» економіки підприємства для ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років має такий вигляд

2017 рік: $31,2 < 78,5 < 98,0 < 100\%$

2018 рік: $126,0 < 157,8 > 127,4 > 100\%$

2019 рік: $0 < 133,4 > 109,0 > 100\%$

Отже, можна побачити, що у 2017 році «золоте правило» економіки підприємства взагалі не виконується, тому що темпи зростання менші за 100%. Перше співвідношення свідчить про збільшення собівартості продукції, знизити собівартість можна якщо скоротити поточні витрати безпосередньо на саме виробництво на одиницю продукції, також можна побачити, що темпи зростання прибутку та виручки від реалізації менші від темпів зростання активів що свідчить про неефективність їх використання.

Аналізуючи співвідношення у 2018 році «золоте правило» виконувалося частково, перша нерівність свідчить про збільшення собівартості продукції та відповідно не виконується, друга нерівність є нормативним значенням та відповідає «золотому правилу» економіки.

На кінець 2019 року «золоте правило економіки» виконується частково. Перша нерівність не виконується, вирішенням даної проблеми є збільшення чистого прибутку, та зниження собівартості продукції, друга нерівність виконується та відповідає «золотому правилу» економіки.

Також важливим для визначення ділової активності підприємства є тривалість операційного та фінансового циклу.

Було проведено розрахунки тривалості операційного циклу ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років:

$$To_{ц}(2017) = 168 + 219 = 387 \text{ днів}$$

$$To_{ц}(2018) = 150 + 250 = 400 \text{ днів}$$

$$To_{ц}(2019) = 146 + 244 = 390 \text{ днів}$$

Доцільним є також розрахунок кількості операційних циклів ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років:

$$K_{оц}(2017) = \frac{365}{387} = 0,94 \text{ раз}$$

$$K_{OЦ}(2018) = \frac{365}{400} = 0,91 \text{ раз}$$

$$K_{OЦ}(2019) = \frac{365}{390} = 0,93 \text{ раз}$$

Важливим є також проведення розрахунку тривалості фінансового циклу ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років:

$$T_{фц}(2017) = 387 - 68 = 319 \text{ днів}$$

$$T_{фц}(2018) = 400 - 58 = 342 \text{ днів}$$

$$T_{фц}(2019) = 390 - 74 = 316 \text{ днів}$$

Під час аналізу тривалості операційного циклу у 2017 році він становив 387 днів, у 2018 році відбулася тенденція до збільшення та становила 400 днів, та у 2019 році відбувається зменшення до 390 днів, що є позитивною динамікою, збільшення у 2018 році може бути пов'язане тим, що збільшилась тривалість одного обороту запасів порівняно з 2017 роком та 2019 роком. Отже, краща була тривалість операційного циклу у 2017 році. Знизити тривалість операційного циклу можна шляхом зниження середнього періоду погашення дебіторської заборгованості (рис 2.14).

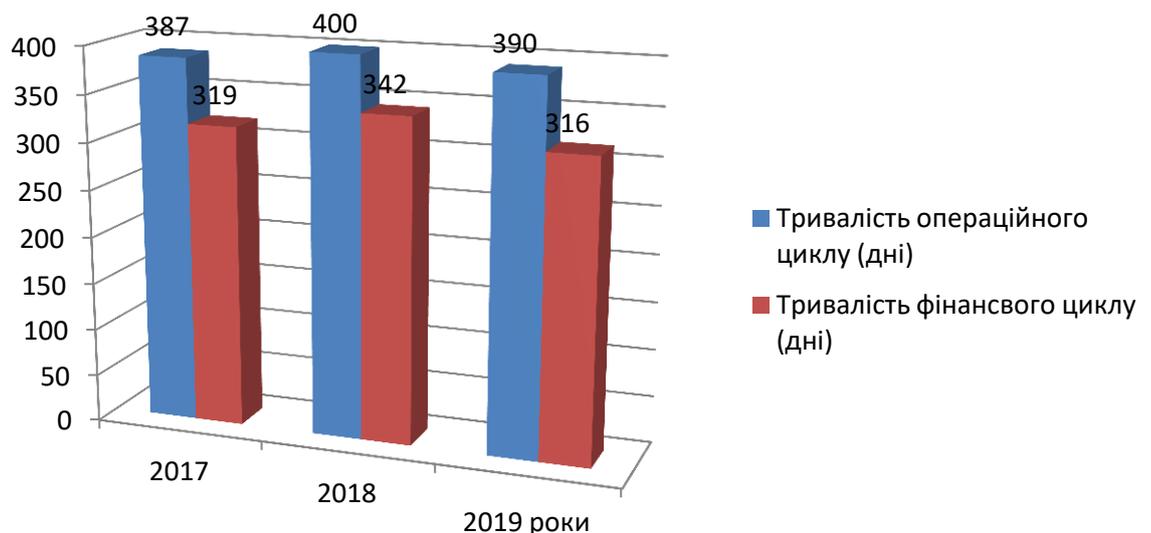

Рис. 2.14. Тривалість операційного та фінансового циклів ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Оцінюючи кількість операційних циклів протягом аналізованого періоду, спостерігається у 2017 році 0,94 разів, у 2018 році 0,91 раз, та у 2019 році 0,93 раз, збільшення є позитивною динамікою. Отже така тенденція у 2018 році до зменшення є негативною, зменшення відбулося в наслідок збільшення тривалості одного обороту запасів.

Аналізуючи тривалість фінансового циклу протягом оцінюваного періоду спостерігається тенденція до зменшення у 2019 році. Так, у 2017 році кількість днів становить 319, у 2018 році відбулася тенденція до збільшення та становила 342 дні, у 2019 році тривалість фінансового циклу зменшилась до 316 днів, таке зменшення є позитивною характеристикою. Отже загалом можна сказати, що в підприємства з 2017 року по 2018 рік збільшилася потреба в грошових коштах для того щоб придбати виробничі оборотні кошти, та у 2019 році потреба в грошових коштах значно зменшилася.

Доцільним буде побудувати схему тривалості фінансового циклу підприємства, яка зображена на рисунку 2.15.

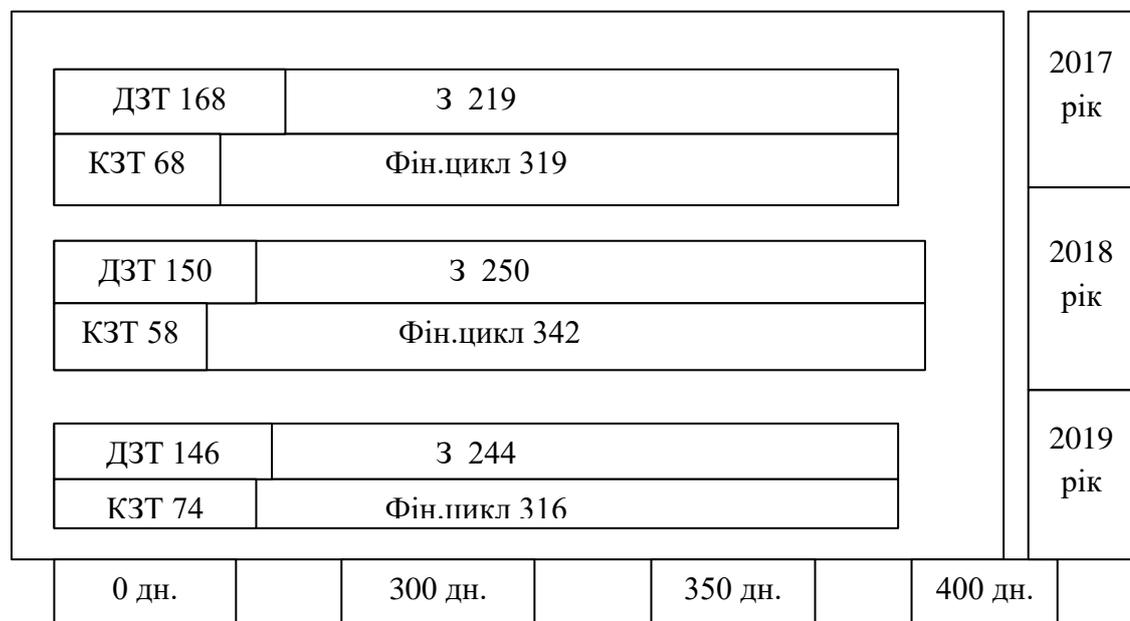

Рис. 2.15. Тривалість фінансового циклу ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років

Згідно з рисунком 2.15 у 2017 році період обороту дебіторської заборгованості становив 168 днів, у 2018 році кількість днів зменшилася до 150 днів та у 2019 році до 146 днів, таке зменшення є позитивною характеристикою, та свідчить про перетворення дебіторської заборгованості на гроші, а отже підвищується ліквідність підприємства.

Період обороту кредиторської заборгованості у 2017 році становив 68 днів, у 2018 році 58 днів, така тенденція є позитивним явищем та свідчить про зменшення кількості днів для здійснення платежів кредиторам, та у 2019 році відбулося збільшення до 74 діб, тобто у підприємства збільшилась кількість днів для погашення кредиторської заборгованості, що є негативним явищем та свідчить про зменшення фінансових ресурсів. Період обороту запасів у 2017 році становив 219 дні, у 2018 році відбулася тенденція до збільшення та період обороту становив 250 діб, у 2019 році відбулася тенденція до зменшення, та становила 244 діб, тенденція до зменшення є позитивною характеристикою та свідчить про зменшення днів протягом яких реалізується продукція.

Періоди обороту поточних активів і зобов'язань підприємства представлені в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Періоди обороту поточних активів і зобов'язань ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. Грн.	109514	144065	192235
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (ДЗГ), тис. Грн.	45223	43449	71560
Запаси (З), тис. Грн.	62979	134102	123320
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (КЗТ), тис. Грн	4152	7788	12140
Період обороту, дні:			
дебіторської заборгованості	168	150	146
запасів	219	250	244
кредиторської заборгованості	68	58	74
Фінансовий цикл (п. 2 + п. 3 – п. 4)	319	342	316

Отже, згідно з розрахунками таблиці 2.6 можна побачити, що чистий дохід від реалізації збільшувався протягом 2017-2019 років. Так у 2017 році він становив 109514 тис.грн, а у 2018 збільшився до 144065 тис.грн, та у 2019 році збільшився до 192235 тис.грн таке збільшення є позитивною тенденцією та свідчить розширення діяльності підприємства (2.16).

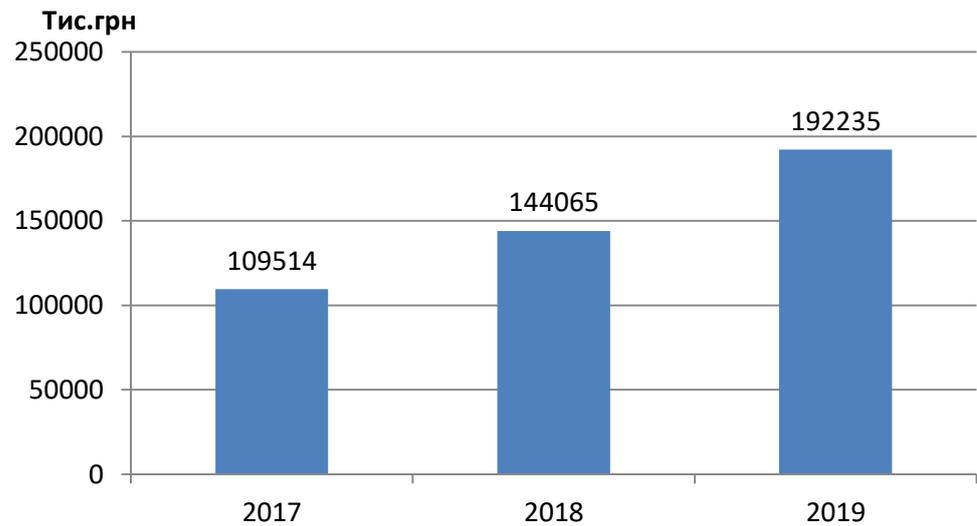

Рис. 2.16. Динаміка чистого доходу від реалізації продукції ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Щодо дебіторської заборгованості то відбувається тенденція до зменшення протягом 2017-2018 років. Так у 2017 році вона становила 45223 тис.грн, у 2018 році відбулася тенденція до зменшення та сума становила 43449 тис.грн, та у 2019 році сума дебіторської заборгованості збільшилася до 71560 тис.грн, збільшення дебіторської заборгованості може свідчити про те, що підприємство збільшило кількість реалізованої продукції, що є позитивною характеристикою.

Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги у 2017 році становила 4152 тис.грн, у 2018 році збільшилася до 7788 тис.грн, та у 2019 році 12140 тис.грн, таке збільшення кредиторської заборгованості могло відбутися внаслідок збільшення дебіторської заборгованості.

Отже, проаналізувавши ділову активність ТОВ «Савинці» було виявлено зростання коефіцієнта оборотності оборотних активів протягом аналізованого періоду, що свідчить про наявність фінансових ресурсів на підприємстві, протягом аналізованого періоду відбувалося зменшення періоду кредиторської заборгованості, що є свідченням зменшення періоду погашення підприємством своїх зобов'язань. Щодо тривалості операційного циклу, то відбулося зменшення кількості днів, у періоді з 2018-2019 років, що є позитивною характеристикою та свідчить про зменшення періоду придбання сировини, виготовлення матеріалів а також отримання коштів за відвантажену продукцію.

2.4. Вплив ділової активності на ефективність фінансово-економічної діяльності підприємства

Аналіз ділової активності пов'язаний з фінансово-економічною діяльністю її ефективністю, адже за допомогою даного аналізу визначається вплив економічних чинників на фінансовий результат підприємства. Як узагальнюючий фінансовий показник фінансово-економічної діяльності підприємства представлений його прибуток, який формується за всіма видами його діяльності: операційної, інвестиційної та фінансової.

В сучасних ринкових умовах господарювання отримання прибутку та дотримання рентабельності діяльності підприємства є потрібною умовою ефективності, за допомогою якої відбувається зростання ринкової вартості підприємства. Прибуток при цьому виступає як основний узагальнюючий результат діяльності підприємства, джерело формування його капіталу, забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. З огляду на це отримання прибутку є однією із головних цілей підприємства, а його аналіз важливим етапом здійснення виробничих та організаторських завдань, які зосереджені на досягнення високої рентабельності підприємства [29, 47].

Прибуток є результатом різнозосередженого руху грошових потоків, що характеризуються доходами і витратами підприємства, які представляються як фактори по відношенню до прибутку.

В ході аналізу формування прибутку визначне місце належить прояві основних факторів (чинників), які мали суттєвий вплив на збільшення чи зменшення прибутку підприємства [29, 47].

На формування прибутку як фінансового показника роботи підприємства, що відображається в офіційній звітності підприємства, впливає встановлений розпорядок визначення фінансових результатів діяльності, обчислення собівартості продукції (робіт, послуг), загальногосподарських витрат, визначення прибутків (збитків) від фінансових операцій та іншої діяльності. Отже, прибуток – важливий показник, що характеризує фінансовий результат діяльності підприємства [29, 47].

Під формуванням прибутку розуміють його створення в процесі господарської діяльності підприємства. Управляти створенням прибутку означає керувати обсягом реалізації продукції, тобто кількістю та ціною продукції, проводити діяльність з мінімальними витратам.

Джерелами формування загального прибутку підприємства є прибуток від продажу основної продукції підприємства, який є головною складовою загального прибутку, прибуток від продажу майна, що не використовується підприємством [49].

Операції за якими формується та розподіляється прибуток підприємства представлені у звіті про фінансові результати підприємства (Ф№2).

Прибуток – це сума грошових ресурсів за якими, доходи перевищують витрати. Тобто це та частина чистого доходу, яка залишається на підприємстві після сплати всіх витрат які пов'язані безпосередньо з виробництвом [29,47,49].

Аналіз формування та розподілу прибутку ТОВ «Савинці» представлений у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз формування та розподілу прибутку ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років

№ з/п	Показник	Рядок Ф№2	Розрахунок	2017	2018	2019	Абс. відх (6-5)	Абс. відх (7-6)
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг)	2000		109514	144065	192235	34551	48170
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт та послуг)	2050		-88331	-88084	-176384	247	-88300
3	Валовий прибуток	2090	(p1-p2)	21183	55981	15851	34798	-40130
4	Інші операційні доходи	2120		147448	128232	124830	-19216	-3402
5	Сумарні операційні доходи	(2000+2120)	(p1+p4)	256962	272297	317065	15335	44768
6	Адміністративні витрати	2130		-9801	-40317	-12586	-30516	27731
7	Витрати на збут	2150		-7714	-7588	-20311	126	-12723
8	Інші операційні витрати	2180		-140981	-122614	-107713	18367	14901
9	Сумарні операційні витрати	(2050+2130+2150+2180)	(p2+p6+p7+p8)	-246827	-258603	-316994	-11776	-58391
10	Прибуток від операційної діяльності	2190	(p5-p9)	10135	13694	71	3559	-13623
11	Дохід від інвестиційної та фінансової діяльності	(2200+2220+2240)		525	2794	-	2269	-2794
12	Витрати від інвестиційної та фінансової діяльності	(2250+2255+2270)		110	-3150	-1707	-3260	1443
13	Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	2290	(p10+p11-p12)	10582	13338	-	2756	-13338
14	Витрати з податку на прибуток	2300			-	-	0	0
15	Чистий фінансовий результат	2350	(p13-p14)	10582	13338		2756	-13338
16	Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		-	-	-	0	0
17	Сукупний дохід	2465	(p15+p16)	10582	13338	-1636	2756	-14974

Отже, після проведення аналізу формування та розподілу прибутку було виявлено збільшення чистого доходу від реалізації продукції протягом аналізованого періоду. Так у 2017 році чистий дохід від реалізації становив 109514 тис.грн, у 2018 році 144065 тис.грн, та у 2019 році 192235 тис.грн, таке збільшення є позитивним та свідчить про збільшення реалізованої продукції

Проаналізувавши валовий прибуток з'ясовано, що у 2017 році він становив 21183 тис.грн, у 2018 році 55981 тис.грн, у 2019 році відбулася тенденція до зменшення та валовий прибуток становив 15851 тис.грн, таке зменшення валового прибутку відбулося внаслідок збільшення собівартості реалізованої продукції у 2019 році. Шляхами зниження собівартості може стати скорочення витрат на сировину та матеріали, таким чином щоб вони не вплинули на кінцевий результат продукції.

Щодо сумарних операційних доходів то вони збільшувалися протягом 2017-2019 років. Так у 2017 році вони становили 256962 тис.грн, у 2018 році 272297 тис.грн, та у 2019 році 317065 тис.грн, таке збільшення є позитивною динамікою, та свідчить про збільшення фінансових ресурсів на підприємстві.

Аналіз адміністративних витрат які спрямовані на обслуговування та управління підприємством зросли у періоді 2017-2018 років, та у 2017 році вони становили -9801 тис.грн, у 2018 році відбулося збільшення до -40317 тис.грн, у 2019 році відбулося зменшення та адміністративні витрати становили -12586 тис.грн (2.17).

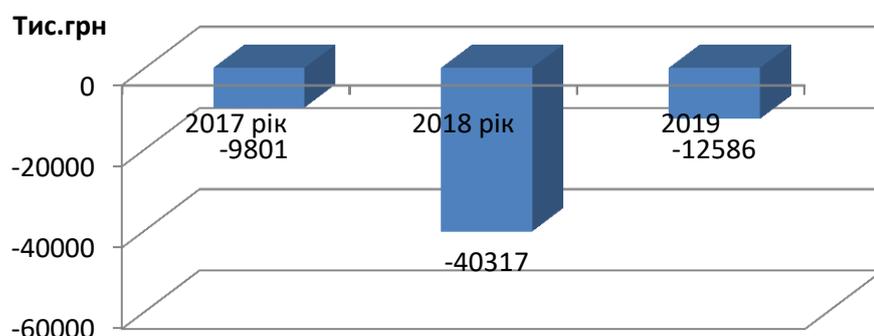

Рис. 2.17. Динаміка адміністративних витрат ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Збільшення адміністративних витрат може призвести до зменшення чистого доходу підприємства.

Спостерігається протягом аналізованого періоду збільшення сумарних операційних витрат, це збільшення може свідчити про розширення виробництва, та збільшення чистого доходу від реалізації продукції. Оцінюючи прибуток від операційної діяльності, то спостерігається тенденція до збільшення протягом 2017-2018 років. Так у 2017 році він становив 10135 тис.грн, у 2018 році 13694 тис.грн, що свідчить про збільшення реалізованої продукції та збільшення обсягів виробництва але у 2019 році відбулося зниження внаслідок збільшення сумарних операційних витрат.

Чистий фінансовий результат у 2017 році становив 10582 тис.грн, у 2018 році відбувається тенденція до збільшення та становить 13338 тис.грн, що свідчить про приріст вартості власного капіталу підприємства, у 2019 році підприємство понесло збиток у розмірі -1636 тис.грн.

Дохідність суб'єкта господарювання характеризується абсолютними й відносними показниками. Абсолютний показник дохідності - це сума прибутку або доходів. Аналіз структури доходів дає змогу визначити яку частку в загальному доході становлять його окремі елементи.

Збільшення суми доходів в ході аналізу вважається позитивною тенденцією, та свідчить про збільшення фінансових вигод та розширення діяльності підприємства.

Доцільним буде проведення аналізу складу, структури та динаміки доходів підприємства які представлені в таблиці 2.7

Таблиця 2.7

Аналіз складу, структури та динаміки доходів ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років

Показник	Рядок Ф№2	2017 рік		2018 рік		Відхилення		2018 рік		2019 рік		Відхилення	
		Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	сумі, тис. грн	питомій вазі, %	Сума, тис. грн	Питома, вага, %	сума, тис. грн	Питома вага, %	Сумі, тис. грн	Питомій, вазі, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Чистий дохід від реалізації (товарів, робіт та послуг)	2000	109514	42,53	144065	52,37	34551	9,84	144065	52,37	192235	60,63	48170	8,26
Інші операційні доходи	2120	147448	57,26	128232	46,61	-19216	-10,64	128232	46,61	124830	39,37	-3402	-7,24
Дохід від участі в капіталі	2200	525	0,20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші фінансові доходи	2220	32	0,01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші доходи	2240	-	-	2794	1,02	2794	-	2794	1,02	-	-	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сукупний дохід	2465	257519	100	275091	100	17572	0,00	275091	100	317065	100	41974	0

Отже, згідно аналізу складу, структури та динаміки доходів підприємства протягом аналізованого періоду спостерігається, що чистий дохід від реалізації збільшувався, а саме у 2017 році він становив 109514 тис.грн, у 2018 144065 тис.грн, та у 2019 році збільшився до 192235 тис.грн, що свідчить про збільшення кількості реалізованої продукції.

Під час аналізу було виявлено зниження інших операційних доходів, що є негативним явищем, адже їхня питома вага в структурі доходів є значною та у 2017 році вона становила 57,26%, у 2018 році знизилася внаслідок зменшення суми інших операційних доходів та становила 46,61%, та у 2019 році знизилася до 39,37, внаслідок зниження суми інших операційних доходів.

У 2017 році сума інших операційних доходів становила 147448 тис.грн, у 2018 році 128232 тис.грн, та у 2019 році 124830 тис.грн, дані операційні доходи могли зменшуватися внаслідок зменшення доходу від списання кредиторської заборгованості.

Аналізуючи сукупний дохід спостерігається збільшення протягом аналізованого періоду. Так у 2017 році він становив 257519 тис.грн, у 2018 році 275091 тис.грн, та у 2019 році 317065 тис.грн, що свідчить про підвищення цін реалізованої продукції (рис.2.18).

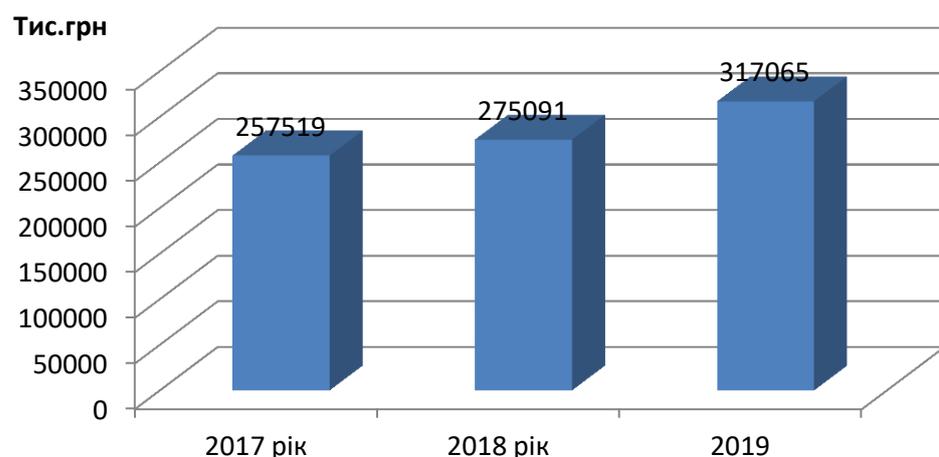

Рис. 2.18. Динаміка сукупного капіталу ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Таблиця 2.8

Аналіз складу, структури та динаміки витрат ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років

Показник	Рядок Ф№2	2017 рік		2018 рік		Відхилення		2018 рік		2019 рік		Відхилення	
		Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	сумі, тис. грн	питомій вазі, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	сума, тис. грн	Питома вага, %	Сумі, тис. грн	Питомій вазі, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт та послуг)	2050	88331	35,77	88084	33,65	-247	-2,12	88084	33,65	176384	55,34	88300	21,69
Адміністративні витрати	2130	9801	3,97	40317	15,40	30516	11,43	40317	15,40	12586	3,95	-27731	-11,45
Витрати на збут	2150	7714	3,12	7588	2,90	-126	-0,22	7588	2,90	20311	6,37	12723	3,47
Інші операційні витрати	2180	140981	57,09	122614	46,84	-18367	-10,25	122614	46,84	107713	33,80	-14901	-13,05
Фінансові витрати	2250	110	0,04	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Витрати від участі в капіталі	2255	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші витрати	2270	-	-	3150	1,20	-	-	3150	1,20	1707	0,54	-1443	-0,67
Витрати з податку на прибуток	2300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Податок на прибуток пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього витрат		246937	100	261753	100	14816	0	261753	100	318701	100	56948	0

Отже, після аналізу складу, структури та динаміки витрат підприємства можна побачити, що собівартість реалізованої продукції у 2017 році становила 88331 тис.грн, у 2018 році відбулася тенденція до зменшення собівартості та становила 88084 тис.грн, зменшення собівартості є позитивною зміною, але у 2019 році собівартість реалізованої продукції збільшилася до 176384 тис.грн.

Інші операційні витрати у 2017 році становили 140981 тис.грн, у 2018 році відбулася тенденція до зменшення та їх сума становила 122614 тис.грн, та у 2019 році 107713 тис.грн зменшення витрат є позитивною зміною (рис 2.19).

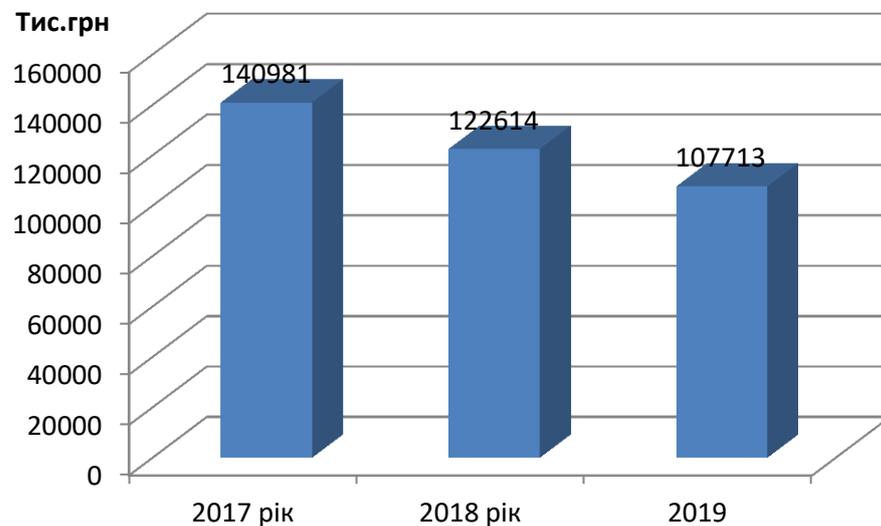

Рис. 2.19. Динаміка інших операційних витрат ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Фінансові витрати та інші витрати суттєвого впливу не мають на прибуток підприємства адже їхня питома вага у сукупності витрат є досить незначною.

Щодо загальної кількості витрат то їхня сума збільшувалася пртягом аналізованого періоду, так у 2017 році вона становила 246937 тис.грн, у 2018 році сума збільшилася до 261753 тис.грн, таке збільшення відбулося внаслідок значного збільшення адміністративних витрат, та у 2019 році до 318701 тис.грн,

це збільшення відбулося внаслідок значного збільшення собівартості реалізованої продукції та витрат на збут.

Таблиця 2.9

Аналіз динаміки показників дослідження доходів і витрат ТОВ «Савинці»
протягом 2017-2019 років

Показник	2017 рік, тис.грн	2018 рік тис.грн	Відхилення (+,-), тис.грн	Темп росту,%	2018 рік тис.грн	2019 рік тис.грн	Відхилення (+,-) тис.грн	Темп росту,%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Доходи	257519	275091	17572	106,82	275091	317065	41974	115,26
2. Витрати	246937	261753	14816	106,00	261753	318701	56948	121,76
3. Прибуток(збиток) від звичайної діяльності	10582	13338	2756	126,04	13338	-1636	-14974	-12,27
4. Середньорічна вартість активів	205291	231119	25828	112,58	231119	270691	39572	117,12
5. Чистий дохід від реалізації(товарів,робі та послуг)	109514	144065	34551	131,55	144065	192235	48170	133,44
6. Рентабельність активів % (п.3:п.4)	5,15	5,77	0,62	111,96	5,77	-0,60	-6,38	-10,47
7. Рентабельність продаж,%(п.3:п.5)	9,66	9,26	-0,40	95,82	9,26	-0,85	-10,11	-9,19
8. Рентабельність витрат,% (п.3:п.2)	4,29	5,10	0,81	118,91	5,10	-0,51	-5,61	-10,07
9. Виручка від реалізації в 1 грн доходів (п.5:п.1)	0,43	0,52	0,10	123,15	0,52	0,61	0,08	115,77
10. Доходи на 1 грн активів (п.1:п.4)	1,25	1,19	-0,06	94,89	1,19	1,17	-0,02	98,41
11. Доходи на 1 грн витрат (п.1:п.2)	1,04	1,05	0,01	100,78	1,05	0,99	-0,06	94,66

Отже, згідно даного аналізу спостерігається збільшення доходів, адже у 2017 році вони становили 257519 тис.грн, а у 2018 році збільшилися 17572 тис.грн, та становили 275091 тис.грн, та у 2019 році також відбувається тенденція до зростання та становить 317065 тис.грн, така динаміка до збільшення оцінюється позитивно та свідчить про збільшення грошових ресурсів на підприємстві (рис 2.20)

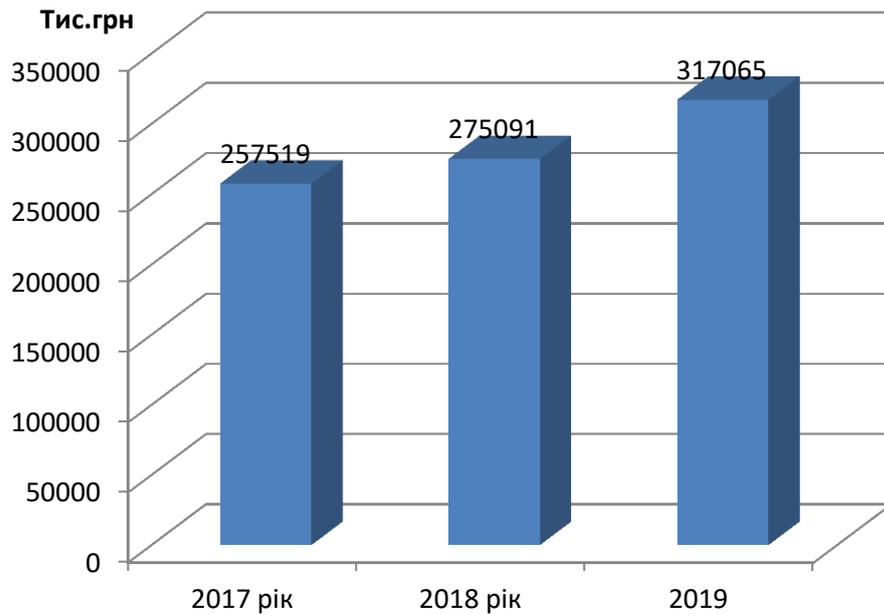

Рис. 2.21. Динаміка доходів ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Щодо витрат, то також прослідковується тенденція до збільшення, так у 2017 році вони становили 246937 тис.грн, у 2018 році збільшились до 261753, та у 2019 році збільшились до 318701 тис.грн, дане збільшення може свідчити про розширення асортименту продукції та витрат на її виготовлення.

У 2017 році на підприємстві прибуток становив 10582 тис.грн, у 2018 році відбулося збільшення, що є позитивним явищем та становив 13338 тис.грн, але у 2019 році на підприємстві прослідковується збиток у розмірі -1636 тис.грн, збиток відбувся внаслідок переважання витрат над доходами, шляхом збільшення прибутку може стати зменшення витрат на підприємстві.

Чистий дохід від реалізації продукції збільшувався протягом аналізованого періоду, у 2017 році він становив 109514 тис.грн, у 2018 році 144065 тис.грн, у 2019 році 192235 тис.грн, таке збільшення є позитивним явищем та свідчить про збільшення кількості реалізованої продукції

Щодо рентабельності активів, то 2017 році вона становила 5,15%, у 2018 році відбулася тенденція до збільшення та вона становила 5,77%, що є позитивною динамікою, але у 2019 році рентабельність активів знизилась до 0,60%, таке зменшення відбулося внаслідок збитку у 2019 році (рис 2.22).

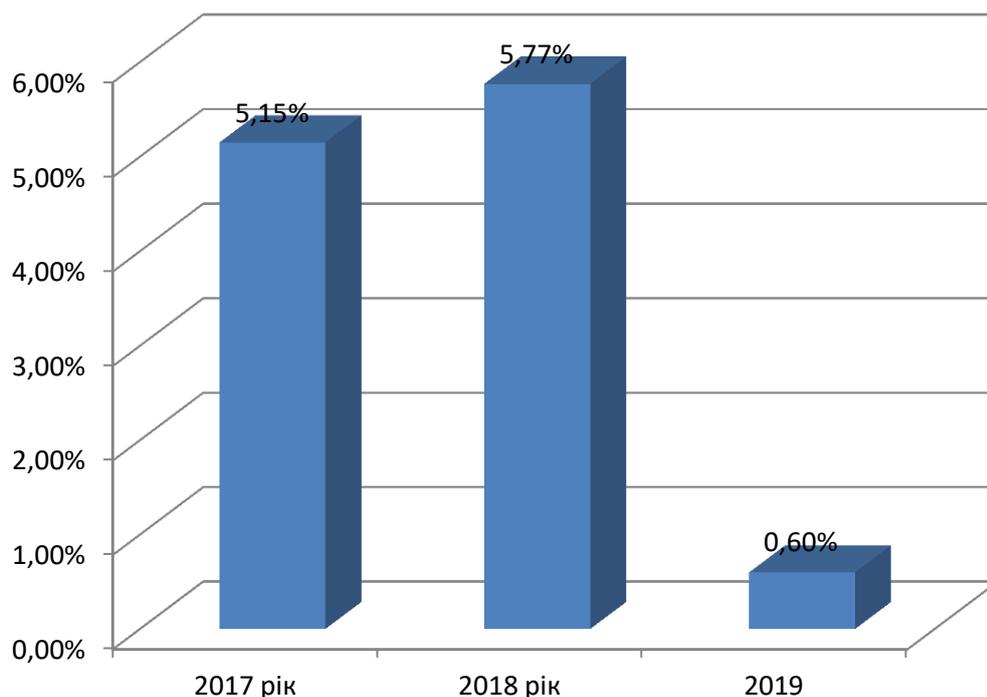

Рис. 2.22. Динаміка рентабельності активів ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Рентабельність продаж у 2017 році становила 9,66%, у 2018 році відбулося незначне зниження до 9,26%, та у 2019 році рентабельність продаж знизилась до 0,85%, таке зниження відбулося внаслідок збитку у 2019 році.

Щодо доходів на 1 грн активів то протягом аналізованого періоду відбулося незначне зниження, у 2017 році доходи становили 1,25 грн/грн, у 2018 році 1,19 грн/грн, та у 2019 році 1,17 грн/грн.

Як відомо, під час аналізу ділової активності розраховуються такі показники, як оборотність дебіторської та кредиторської заборгованості

Тому доцільним буде проведення аналізу співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості, даний аналіз проводиться з метою визначення раціональності дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства [50] (табл.2.10).

Таблиця 2.10

Динаміка співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості
ТОВ «Савинці» у 2017 році

Найменування статей	на кінець року		Найменування статей	на кінець року		Зміни	
	абсолютне значення	питома вага		абсолютне значення	питома вага	Δ	%
Дебіторська заборгованість усього	55938	100,00	Кредиторська заборгованість, усього	18843	100	-37095	0
У тому числі:			У тому числі:				
1. За товари,роботи, послуги	45223	80,84	1. За товари,роботи, послуги	4152	22,03	-41071	-58,81
2. По розрахунках	8563	15,31	2. По розрахунках	1398	7,419	-7165	-7,89
3. Інша дебіторська заборгованість	2152	3,85	3. Інша кредиторська заборгованість	13293	70,55	11141	66,70

Отже, за результатами таблиці 2.10 спостерігається тенденція щодо переважання дебіторської заборгованості над кредиторської заборгованістю, адже у 2017 році дебіторська заборгованість становила 55938 тис.грн, а кредиторська заборгованість станом на 2017 рік становила 18843 тис.грн Тобто, кредиторська заборгованість менша від дебіторської заборгованості на 37095 тис.грн.

Найбільшу питому в структурі дебіторської заборгованості становить дебіторська заборгованість за товари,роботи та послуги 80,84%, а у структурі кредиторської заборгованості найбільшу питому вагу становить інша кредиторська заборгованість 70,55%.

Таблиця 2.11

Динаміка співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості
ТОВ «Савинці» у 2018 році

Найменування статей	на кінець року		Найменування статей	на кінець року		Зміни	
	абсолютне значення	питома вага		абсолютне значення	питома вага	Δ	%
Дебіторська заборгованість, усього	61894	100	Кредиторська заборгованість, усього	26898	100	-34996	0
У тому числі:			У тому числі:				
1. За товари, роботи, послуги	43449	70,20	1. За товари, роботи, послуги	7788	28,95	-35661	-41,25
2. По розрахунках	16494	26,65	2. По розрахунках	1958	7,27	-14536	-19,37
3. Інша дебіторська заборгованість	1951	3,15	3. Інша кредиторська заборгованість	17152	63,77	15201	60,61

Згідно таблиці 2.11 спостерігається переважання дебіторської заборгованості над кредиторською заборгованістю, у 2018 році сума дебіторської заборгованості становила 61894 тис.грн, а кредиторська заборгованість станом на 2018 рік становила 26898 тис.грн, тобто дебіторська заборгованість більша від кредиторської заборгованості на 34996 тис.грн

Найбільшу питому вагу у структурі дебіторської заборгованості займає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги 70,20%, щодо структури кредиторської заборгованості то там найбільшу питому вагу становить інша кредиторська заборгованість 63,77%.

Таблиця 2.12

Динаміка співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості
ТОВ «Савинці» у 2019 році

Найменування статей	на кінець року		Найменування статей	на кінець року		Зміни	
	абсолютне значення	питома вага		абсолютне значення	питома вага	Δ	%
Дебіторська заборгованість, усього	92074	100	Кредиторська заборгованість, усього	50496	100	-41578	0
У тому числі:			У тому числі:				
1. За товари,роботи,послуги	71560	77,72	1. За товари,роботи, послуги	12140	24,04	-59420	-53,68
2. По розрахунках	18563	20,16	2. По розрахунках	2138	4,23	-16425	-15,93
3. Інша дебіторська заборгованість	1951	2,12	3. Інша кредиторська заборгованість	36218	71,72	34267	69,61

Згідно таблиці 2.12 можна побачити перевагу дебіторської заборгованості над кредиторською заборгованістю, у 2019 році сума дебіторської заборгованості становила 92074 тис.грн, а сума кредиторської заборгованості станом на 2019 рік становила 50496 тис.грн .

Тобто, дебіторська заборгованість більша від кредиторської заборгованості на 41578 тис.грн.

Дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги у 2019 році становила 71560 тис.грн, та є більшою від кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги на 59420 тис.грн, яка становить 12140 тис.грн.

Отже, згідно з графіка можна побачити, що за 2017-2019 роки переважає дебіторська заборгованість. У 2017 році вона становила 55938 тис.грн, у 2018 році відбулася тенденція до збільшення та становила 61894 тис.грн, та у 2019 році також відбулося збільшення та дебіторська заборгованість становила 92074 тис.грн.

Збільшення дебіторської заборгованості є не надто позитивним явищем.

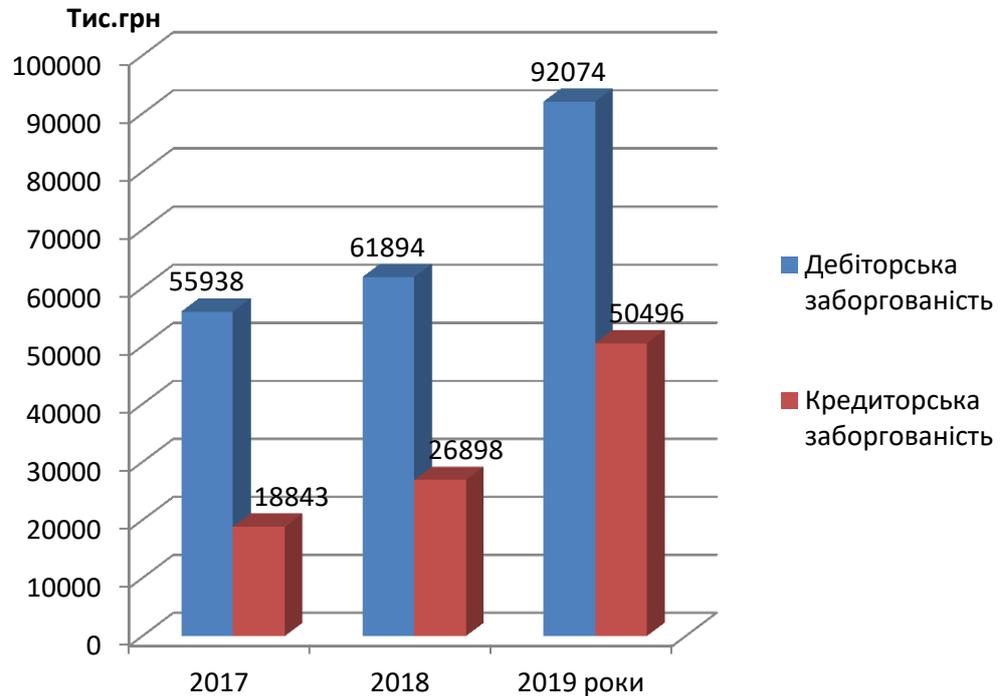

Рис. 2.23. Динаміка співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Савинці» за 2017-2019 роки.

Як відомо дебіторська заборгованість це сума яку не повернули дебітори підприємству за відвантажену продукцію.

З одного боку збільшення дебіторської заборгованості означає, що підприємство збільшує обсяги реалізованої продукції, також це може свідчити про неплатоспроможність частини покупців, що однозначно є негативною рисою для фінансового стану підприємства.

Адже при дебіторській заборгованості кошти являються замороженими і скористатися ними підприємство звичайно ж не може, та може виникнути проблема з неповерненням даних коштів, та як наслідок у підприємства можуть виникнути проблеми з платоспроможністю та дана подія може викликати збільшення кредиторської заборгованості.

Напрямами прискорення погашення дебіторської заборгованості можуть бути:

- надання потенційним покупцям знижки, адже це буде стимулом для прискорення оплати;
- встановлення штрафних санкцій за не сплату за відвантажену продукцію;
- ретельна перевірка потенційних покупців, тобто перевірка їх платоспроможності;
- припинення будь яких відносин з дебіторами котрі є порушниками платіжної системи.

Щодо кредиторської заборгованості, то вона значно менша від дебіторської заборгованості, та може свідчити про платоспроможність підприємства.

У 2017 році кредиторська заборгованість становила 18843 тис.грн, у 2018 році 26898 тис.грн, а у 2019 році відбулося збільшення до 50496 тис.грн.

Зменшенням кредиторської заборгованості послугує безпосередньо зменшення дебіторської заборгованості.

Отже, у підприємства ТОВ «Савинці» протягом аналізованого періоду прослідковується не абсолютно ліквідний баланс ліквідності, тому що не виконується перше співвідношення. Золоте правило економіки протягом аналізованого періоду виконується тільки частково. При аналізі співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості було виявлено на даному підприємстві переважання дебіторської заборгованості над кредиторською.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ

ТОВ «САВИНЦІ»

3.1. Виявлення резервів зростання ділової активності

Як, відомо сутність та пріоритетність впливу зовнішніх та внутрішніх чинників дозволяє визначити вплив даних чинників на результативний показник, що в свою чергу забезпечує пошук запасів задля прискорення показників оборотності, а також в прийнятті вирішень щодо покращення рівня ділової активності [34].

Оцінити вплив окремих факторів на результат можна за допомогою так званого факторного аналізу. Факторний аналіз – комплексне дослідження впливу чинників на результативний показник, за допомогою якого можна представити узагальнену інформацію про структуру зв'язків між ознаками.

Проведення факторного аналізу можливе за такими етапами:

- формування мети аналізу, відбір чинників, які впливають на результативний показник;
- визначення форми залежності між чинниками та результативним показником;
- побудова з позиції факторного аналізу економіко-математичної макету;
- розрахунок впливу факторів та оцінювання кожного чинника на результативний показник;
- формування висновків щодо проведеного факторного аналізу.

Доцільним буде проведення аналізу динаміки показників які є основними для використання оборотних активів та впливу чинників на безпосередньо сам економічний результат від прискорення оборотності.

На зміну тривалості оборотності оборотних активів впливають два явища: середньорічні залишки оборотних активів і дохід від реалізації.

Використовуючи метод ланцюгових підстановок, розраховуємо вплив вище перелічених факторів на зміну періоду обороту:

$$\Delta T_{OA}(\overline{OA})_{2018}=66,34 \text{ день}$$

$$\Delta T_{OA}(\overline{OA})_{2019}=89,44 \text{ днів}$$

$$\Delta T_{OA}(ЧД)_{2017}=123,17 \text{ днів}$$

$$\Delta T_{OA}(ЧД)_{2018}=-153,59 \text{ днів}$$

$$\Delta T_{OA}(ЧД)_{2019}=-144,4 \text{ днів}$$

На основі результатів факторного аналізу визначаємо суму вивільнених (або залучених) із (до) обороту коштів за рахунок прискорення (сповільнення) оборотності під впливом аналізованих факторів.

$$OK \frac{\text{вивільнені(залучені)}}{OA}_{2017}=845,6 \text{ тис.грн}$$

$$OK \frac{\text{вивільнені(залучені)}}{OA}_{2018}=26547 \text{ тис.грн}$$

$$OK \frac{\text{вивільнені(залучені)}}{OA}_{2019}=47759 \text{ тис.грн}$$

$$OK \frac{\text{вивільнені(залучені)}}{ЧД}_{2017}=37468 \text{ тис.грн}$$

$$OK \frac{\text{вивільнені(залучені)}}{ЧД}_{2018}=-61463 \text{ тис.грн}$$

$$OK \frac{\text{вивільнені(залучені)}}{ЧД}_{2019}=-77107 \text{ тис.грн}$$

Сукупний вплив двох чинників на зміну економічного результату у зв'язку з прискоренням оборотності оборотних коштів складає:

$$OK_{\text{вивільнені(залучені)}}_{2017}=38313,6 \text{ тис.грн}$$

$$OK_{\text{вивільнені(залучені)}}_{2018}=-34916 \text{ тис.грн}$$

$$OK_{\text{вивільнені(залучені)}}_{2019}=-29348 \text{ тис.грн}$$

Результати розрахунків представлені в таблиці 3.1 аналіз динаміки основних показників використання оборотних активів і впливу чинників на економічний результат від прискорення оборотності .

Таблиця 3.1

Аналіз динаміки основних показників використання оборотних активів і впливу чинників на економічний результат від прискорення оборотності

ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років

Показник	2017 рік	2018 рік	Відхилення (+,-)	Темп зростання %	2018 рік	2019 рік	Відхилення (+,-)	Темп зростання %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Дохід виручка від реалізації тис.грн	109514	144065	34551	131,55	144065	192235	48170	133,44
Середньо річні залишки активів, тис.грн	174640,5	194820	20179,5	111,55	194820	230613	35793	118,37
Коефіцієнт оборотності оборотних активів в оборотах (п.1:п.2)	0,63	0,73	0,1	115,87	0,73	0,83	0,1	113,69
Коефіцієнт закріплення оборотних активів (п.2:п.1)	1,59	1,35	-0,24	0,84	1,35	1,19	-0,16	88,14
Тривалість одного обороту оборотних активів дн (п.2:п.1*360)	574,09	486,83	-87,26	84,8	486,83	431,87	-54,96	88,71
Ододенний оборот тис.грн (п.1:360)	304,21	400,18	95,98	131,55	400,18	533,99	133,81	133,44
Прискорення + сповільнення-оборотності, дні	574,09	486,83	-87,26	84,8	486,83	431,87	-54,96	88,71
Розрахунок впливу факторів	-	-	-	-	-	-	-	-
За рахунок зміни середньорічних залишків оборотних активів	-	-	66,34	-	-	-	89,44	-
За рахунок зміни доходу (виручки) від реалізації продукції	-	-	-153,59	-	-	-	-144,4	-

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Сума вивільнених (залучених) коштів з обороту за рахунок	-	-	-34916	-	-	-	-29348	-
Прискорення (+) сповільнення(-) оборотності, тис.грн								
Розрахунок впливу факторів	-	-	-	-	-	-	-	-
За рахунок зміни середньорічних залишків оборотних активів	-	-	26547	-	-	-	47759	-
За рахунок зміни доходу (виручки) від реалізації тис.грн	-	-	-61463	-	-	-	-77107	-

Отже, згідно за розрахунками аналізу динаміки основних показників використання оборотних активів і впливу чинників на економічний результат від прискорення оборотності можна спостерігати, що дохід від реалізації збільшувався протягом 2017-2019 років, та у 2017 році він становив 109514 тис.грн, у 2018 році відбулася тенденція до збільшення та становила 144065 тис.грн, та у 2019 –192235 тис.грн. Така динаміка до збільшення свідчить про розширення діяльності підприємства та збільшення реалізованої продукції, що однозначно є позитивною характеристикою.

Також можна побачити, що оборотність оборотних активів у 2017 році становила 0,63 раз, у 2018 році збільшилась до 0,73 раз, та у 2019 році також відбулося збільшення та становила 0,83 раз, таке збільшення є однозначно

позитивною характеристикою та свідчить про достатність фінансових ресурсів (рис.3.1).

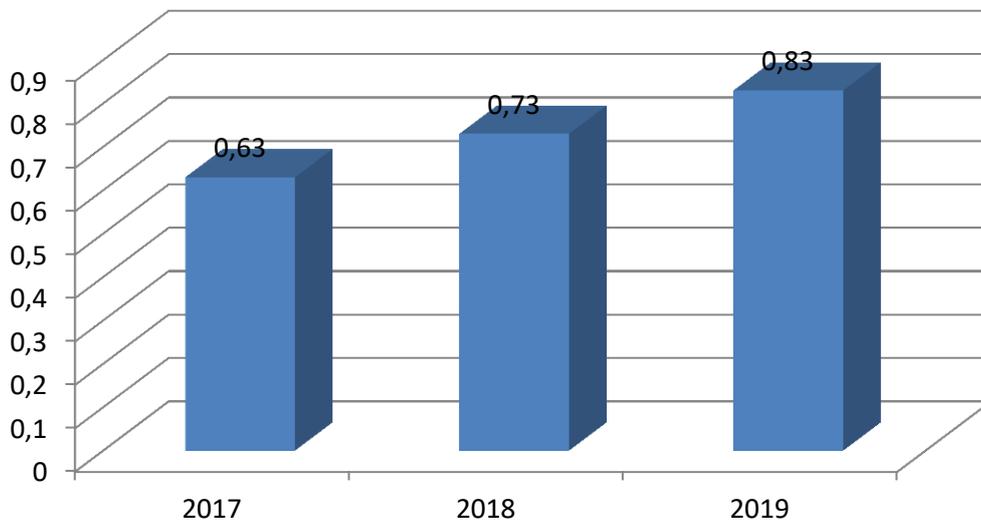

Рис. 3.1. Динаміка оборотності оборотних активів ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Коефіцієнт закріплення оборотних активів пред'являє саме ту кількість оборотних коштів яка потрібна для того щоб виготовити та безпосередньо реалізувати продукції. У 2017 році даний коефіцієнт становив 1,59, у 2018 році відбувається тенденція до зменшення та становив 1,35, та у 2019 році 1,19, що однозначно є позитивною тенденцією.

Щодо одноденного обороту то у 2017 році він становив 304,21 тис.грн, у 2018 році відбувається тенденція до збільшення та становить 400,18 тис.грн та у 2019 році 533,99 тис.грн, таке збільшення є позитивною характеристикою, подібне збільшення відбулося в наслідок збільшення доходу від реалізації.

Також доцільно буде проведення аналізу динаміки показників які є основними для використання дебіторської заборгованості та впливу чинників на безпосередньо сам економічний результат від прискорення оборотності.

Використовуючи метод ланцюгових підстановок, розраховуємо вплив вище перелічених факторів на зміну періоду обороту:

$$\Delta T_{ДЗ}(\overline{ДЗ})_{2017} = -20,05 \text{ днів}$$

$$\Delta T_{\text{ДЗ}}(\overline{\text{ДЗ}})2018=28,09\text{день}$$

$$\Delta T_{\text{ДЗ}}(\overline{\text{ДЗ}})2019=66,5\text{днів}$$

$$\Delta T_{\text{ДЗ}}(\text{ЧД})2017=35,52\text{ днів}$$

$$\Delta T_{\text{ДЗ}}(\text{ЧД})2018=-46,45\text{днів}$$

$$\Delta T_{\text{ДЗ}}(\text{ЧД})2019=-48,21\text{днів}$$

На основі результатів факторного аналізу визначаємо суму вивільнених (або залучених) із (до) обороту коштів за рахунок прискорення (сповільнення) оборотності під впливом аналізованих факторів.

$$OK_{\frac{\text{вивільнені(залучені)}}{\text{ДЗ}}}2017=6099,32\text{ тис.грн}$$

$$OK_{\frac{\text{вивільнені(залучені)}}{\text{ДЗ}}}2018=11241,07\text{ тис.грн}$$

$$OK_{\frac{\text{вивільнені(залучені)}}{\text{ДЗ}}}2019=35510,07\text{ тис.грн}$$

$$OK_{\frac{\text{вивільнені(залучені)}}{\text{ЧД}}}2017=10805,38\text{ тис.грн}$$

$$OK_{\frac{\text{вивільнені(залучені)}}{\text{ЧД}}}2018=-18588,38\text{ тис.грн}$$

$$OK_{\frac{\text{вивільнені(залучені)}}{\text{ЧД}}}2019=-25743,47\text{ тис.грн}$$

Сукупний вплив двох чинників на зміну економічного результату у зв'язку з прискоренням оборотності оборотних коштів складає:

$$OK_{\text{вивільнені(залучені)}}2017=16904,7\text{ тис.грн}$$

$$OK_{\text{вивільнені(залучені)}}2018=-7347,31\text{ тис.грн}$$

$$OK_{\text{вивільнені(залучені)}}2019=9766,6\text{ тис.грн}$$

Результати розрахунків представлені в таблиці 3.2 аналіз динаміки основних показників використання дебіторської заборгованості і впливу чинників на економічний результат від прискорення оборотності .

Таблиця 3.2

Аналіз динаміки основних показників використання дебіторської заборгованості і впливу чинників на економічний результат від прискорення оборотності ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років

Показник	2017 рік	2018 рік	Відхилення (+,-)	Темп зростання %	2018 рік	2019 рік	Відхилення (+,-)	Темп зростання %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Дохід виручка від реалізації тис.грн	109514	144065	34551	131,55	144065	192235	48170	133,44
Середньо річні залишки дебіт.заборгованості, тис.грн	50373	58916	8543	116,96	58916	76984	18068	130,67
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості в оборотах (п.1:п.2)	2,17	2,44	0,27	112,44	2,44	2,50	0,06	102,50
Коефіцієнт закріплення оборотних активів в (п.2:п.1)	0,45	0,40	-0,05	88,88	0,40	0,40	0	100
Тривалість одного обороту дебіторської Заборгованості , дн (п.2:п.1*360)	165,58	147,22	-18,36	88,91	147,22	144,16	-3,06	97,92
Ододенний оборот тис.грн (п.1:360)	304,21	400,18	95,98	131,55	400,18	533,99	133,81	133,44
Прискорення + сповільнення- оборотності,днів	165,58	147,22	-18,36	88,91	147,22	144,16	-3,06	97,92
Розрахунок впливу факторів	-	-	-	-	-	-	-	-
За рахунок зміни середньорічних залишків дебіторської заборгованості	-	-	20,05	-	-	-	28,09	-
За рахунок зміни доходу (виручки) від реалізації продукції	-	-	-46,45	-	-	-	-48,21	-

Продовження табл. 3.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Сума вивільнених (залучених) коштів з обороту за рахунок Прискорення (+) сповільнення(-) оборотності, тис.грн	-	-	-7347,31	-	-	-	9766,6	-
Розрахунок впливу факторів	-	-	-	-	-	-	-	-
За рахунок зміни середньорічних залишків дебіторської зборгованості	-	-	11241,07	-	-	-	35510,07	-
За рахунок зміни доходу (виручки) від реалізації тис.грн	-	-	-18588,38	-	-	-	-25743,47	-

Отже, згідно за розрахунками аналізу динаміки основних показників використання дебіторської заборгованості і впливу чинників на економічний результат від прискорення оборотності спостерігається, що дохід від реалізації збільшувався протягом 2017-2019 років, та у 2017 році він становив 109514 тис.грн, у 2018 році відбулася тенденція до збільшення та становила 144065 тис.грн, та у 2019 році також відбувається збільшення доходу від реалізації до 192235 тис.грн. Така динаміка до збільшення свідчить про розширення діяльності підприємства та збільшення реалізованої продукції, що однозначно є позитивною характеристикою.

Також можна побачити, що оборотність дебіторської заборгованості у 2017 році становила 2,17 раз, у 2018 році збільшилась до 2,44 раз, та у 2019 році також відбулося збільшення та становила 2,50 раз, таке збільшення є

однозначно позитивною характеристикою та свідчить про достатність фінансових ресурсів, тобто можна сказати, що на підприємстві мінімальні потреби в оборотному капіталі (рис.3.2)

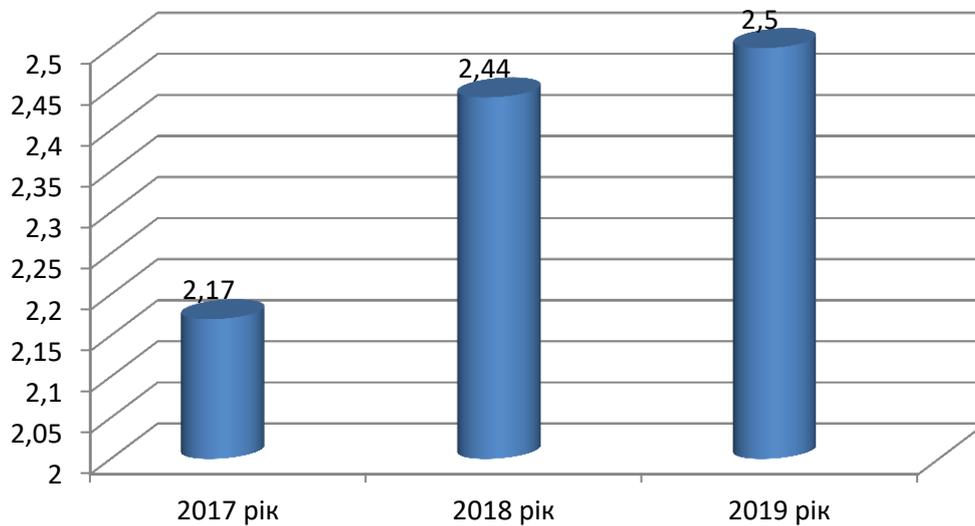

Рис. 3.2. Динаміка оборотності дебіторської заборгованості ТОВ «Савинці» протягом 2017-2019 років.

Коефіцієнт закріплення оборотних активів пред'являє саме ту кількість оборотних коштів яка потрібна для того щоб виготовити та безпосередньо реалізувати продукцію. У 2017 році даний коефіцієнт становив 0,45 грн/грн, у 2018 році відбувається тенденція до зменшення та становить 0,40 грн/грн, та у 2019 році результати не змінилися та становили 0,40 грн/грн, що однозначно є позитивною тенденцією.

Щодо одноденного обороту то протягом аналізованого періоду відбувається збільшення. Так у 2017 році він становив 304,21 тис.грн, у 2018 році відбувається тенденція до збільшення та становить 400,18 тис.грн та у 2019 році 533,99 тис.грн, таке збільшення є позитивною характеристикою, збільшення відбулося в наслідок збільшення доходу від реалізації.

Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості у 2017 році становило 165 днів, у 2018 році відбулась тенденція до зменшення та становила

147 днів, та у 2019 році 144 днів, така тенденція до зменшення може свідчити про прискорення перетворення дебіторської заборгованості на гроші та про покращення ліквідності оборотних коштів підприємства.

3.2 Прискорення оборотності активів ТОВ «Савинці» як напрям вдосконалення ділової активності

За новітніх умов розвитку економіки підвищення ділової активності, являє собою стратегічні цілі підприємства, щодо покращення фінансового становища. Виявлення проблемної або кризової ситуації при оцінюванні ділової активності характеризується в необхідності прийняття рішень щодо регулювання фінансово-господарської діяльності підприємства. Підвищення якості ділової активності підприємства втілюється в покращенні, як кількісних так і якісних еталонів [30].

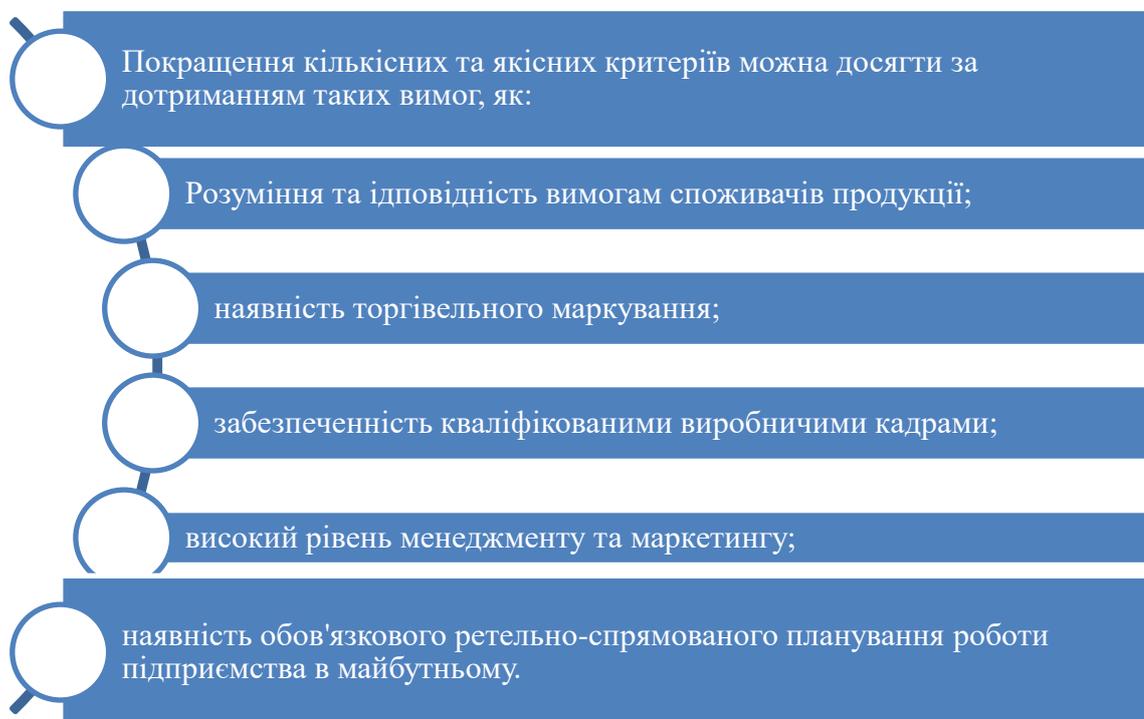

Рис. 3.3. Перелік вимог щодо покращення кількісних та якісних критеріїв [30].

Для досягнення високого рівня ділової активності на підприємстві потрібно насамперед покращувати ефективність використання фінансових та виробничих ресурсів, як результат відбудеться прискорення періоду їх обороту та операційного циклу [31].

Важливе місце займає саме високий рівень менеджменту, що характеризується підвищенням конкурентоспроможності виготовленої продукції, поновленням та модернізацією виробництва, шуканням нових ринків збуту, а також прийняттям зважених рішень, щодо знаходження напрямів, які допоможуть у зменшенні витрат на виробництво. При застосуванні вищезазначених порад підприємство зможе здобути деякі пріоритети серед конкурентів [32].

Також, для покращення рівня ділової активності доцільними діями буде забезпечення гармонічної роботи підприємства, ліквідація затримок обладнання, збоїв у постачанні, створення оптимальної конструкції виробничих ресурсів, активів та безпосередньо капіталу підприємства.

Як, відомо до погіршення рівня ділової активності впливають такі негативні фактори:

- Не достатня кількість фінансових ресурсів;
- падіння масштабів виробництва та реалізації;
- високий рівень інфляції;
- зменшення масштабів замовлень продукції;

Для підвищення рівня ділової активності, важливим моментом є оптимізація масштабу дебіторської заборгованості, для цього підприємство наприклад має запровадити штрафні санкції за прострочене виконання зобов'язань [33,49].

Також, головним етапом у покращенні фінансового стану на підприємстві та безпосередньо ділової активності може стати дотримання таких рекомендацій (рис.3.4)

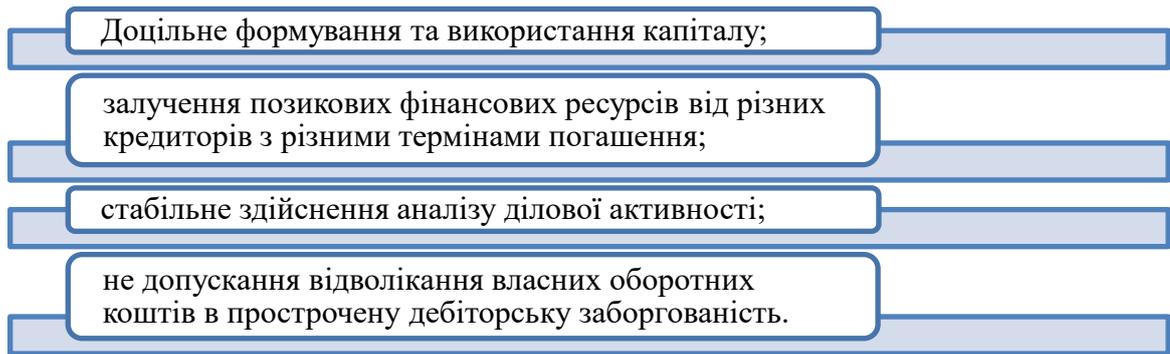

Рис. 3.4. Рекомендації щодо покращення фінансового стану та ділової активності підприємства.

Ефективність діяльності підприємства та рівня ділової активності залежить від прискорення оборотності коштів, задля покращення використовуються такі методи: збільшення обсягу продукції на кожну грошову одиницю поточних витрат підприємства, а також вивільнення частини коштів задля створення додаткових резервів для розширення виробництва [33,46].

Основними етапами покращення використання оборотних фондів є: зменшення понаднормативних запасів сировини, матеріалів, скорочення часу протягом якого відбуваються поставки, зменшення витрат на придбання матеріалів задля виробництва, скорочення циклу виробництва продукції, раціональне використання фінансових ресурсів.

Покращення обороту дебіторської заборгованості є основним із завдань аналізу ділової активності. Чим краще відбувається керування дебіторською заборгованістю, тим кращим буде грошовий потік. І наявність позитивного грошового потоку - один із найкращих показників довгострокового успіху в бізнесі.

В умовах ринкової економічної діяльності підприємства доцільно впроваджувати такі корисні заходи, як реструктуризація або рефінансування дебіторської заборгованості, що дозволить прискорити процес її погашення. Рефінансування дебіторської заборгованості — це переведення її в гроші,

короткострокові фінансові вкладення, що підтримується підвищенням фінансової стійкості на підприємстві [40].

Провідними методами рефінансування дебіторської заборгованості є:

- форфейтинг;
- факторинг.

Скориставшись послугами факторингу, постачальник мінімізує свої ризики, пов'язані зі своєчасним отриманням оплати, що дає змогу прискорити оборотність оборотних коштів, не вдаючись до додаткового залучення кредитів банку.

Отже, важливим аналізу ділової активності є ефективне управління дебіторською заборгованістю, яке спрямоване на оптимізацію обсягів дебіторської заборгованості та забезпечення її своєчасної інкасації. Значних успіхів в зниженні загальної потреби в оборотних коштах можна досягти напрацювавши ефективну політику управління дебіторською заборгованістю.

Тому, було розглянуто основні тенденції для покращення рівня ділової активності, важливим моментом є оптимізація обсягу дебіторської заборгованості, для цього підприємство наприклад має запровадити штрафні санкції за прострочене виконання зобов'язань.

Також, головним етапом у покращенні фінансового стану на підприємстві та безпосередньо ділової активності може стати дотримання таких рекомендацій:

- раціональне формування та використання капіталу;
- залучення позикових фінансових ресурсів від різних кредиторів з різними строками погашення;

Також проведено факторний аналіз, під час якого було з'ясовано, що дохід від реалізації продукції протягом 2017-2019 років збільшувався, що свідчить про розширення діяльності підприємства, також було виявлено зменшення одного оборотну дебіторської заборгованості, що свідчить про прискорення перетворення дебіторської заборгованості на грошові кошти.

ВИСНОВКИ

У випускній роботі бакалавра узагальнено теоретичні підходи, проведено аналіз ділової активності підприємства й запропоновано напрями її підвищення, що виявляється у наведених нижче положеннях.

1. Ділова активність це багатогранна категорія, котра трактується по різному, та є узагальнюючою характеристикою, яка відображає зусилля підприємства, щодо здійснення та забезпечення його розвитку, а також досягнення цілей, котрі спрямованні на покращення фінансового стану підприємства.

За результатами наукових досліджень сформовано багатокритеріальну класифікацію ділової активності підприємства. З практичної точки зору найбільш значимим є її поділ за рівнем на такі види, як висока, середня і низька. Кожен рівень ділової активності відповідає за певну фінансово-господарську ситуацію на підприємстві, а саме нормальну, проблемну і кризову ситуації.

З'ясовано, що при нормальній діловій активності спостерігається високий рівень ділової активності, при задовільному рівні підприємства спостерігається погіршення стану підприємства а також нестійка динаміка фінансових коефіцієнтів ділової активності, кризова ситуація характеризується незадовільним рівнем ділової активності, та свідчить про низьке значення фінансових показників, та про низький фінансовий потенціал суб'єкта господарювання.

2. Під час визначення сутності операційного та фінансового циклу та їх впливу на ділову активність, з'ясовано, що операційний цикл характеризується певним відрізком часу, який розпочинається від закупівлі сировини для здійснення фінансово-господарської діяльності, до отримання коштів від продажу тобто від реалізації виготовленої продукції.

Визначено також характеристику фінансового циклу підприємства, яка говорить, що фінансовий цикл – розпочинається з того часу, коли відбувається оплата за придбані матеріали і закінчується отриманням грошових коштів від покупців, також з'ясовано, що високе значення фінансового циклу свідчить про потребу підприємства в грошових ресурсах.

З'ясовано, що потрібно дотримуватися рівноваги між фінансовим та операційним циклом, адже вони є важливими показниками рівня ділової активності, оскільки ділова активність знаходиться на високому рівні за умови зменшення тривалості операційного та фінансового циклів, і свідчить про наявність на підприємстві фінансових ресурсів для забезпечення фінансування господарської діяльності.

3. При узагальненні методичних підходів до оцінювання ділової активності підприємства виділено два з них, а саме системний та комплексний. В рамках цих підходів здійснюється горизонтальний і вертикальний аналіз звіту про прибутки та збитки (оцінка результатів діяльності компанії), аналіз рентабельності інвестицій капіталу (показники прибутковості), аналіз ефективності використання ресурсів (показники оборотності). Крім цього, разом із коефіцієнтним аналізом оборотності для аналізу ділової активності підприємства розраховуються такі показники, як: тривалість операційного циклу, кількість операційних циклів, фінансовий цикл, тривалість фінансового циклу.

4. Аналіз ділової активності підприємства здійснено на матеріалах ТОВ «Савинці», котре здійснює виробництво високоякісної та екологічно-безпечної продукції сільського господарства та її реалізації й спеціалізується на вирощуванні зернових і технічних культур.

Під час оцінки фінансового стану, а саме, проведеними розрахунками структура майна підприємства було виявлено зростання валюти балансу підприємства, що свідчить про розширення його виробництва. Збільшення валюти підприємства відбулося, як за рахунок збільшення необоротних активів, так і за рахунок збільшення оборотних активів. Оборотні активи зростали

більшими темпами, ніж необоротні активи. Позитивною динамікою вважається зростання оборотних активів, що свідчить про розширення господарської діяльності підприємства, також така динаміка свідчить про підвищення мобільності майна, адже оборотні активи мають значно вищу швидкість обороту, а значить можуть забезпечити більший приріст прибутку.

Аналізуючи динаміку дебіторської заборгованості, варто відміти тенденцію до зростання її величини. Збільшення дебіторської заборгованості може мати двоякий характер, із однієї сторони збільшення дебіторської заборгованості може свідчити про збільшення обсягів продажу, що є позитивною тенденцією, або ж про неплатоспроможність певної частини покупців. Щоб уникнути простроченої дебіторської заборгованості потрібно перед укладанням договору перевіряти потенційного контрагента, чи були в нього заборгованості за відвантажену йому продукцію, якщо ж таких заборгованостей немає, то можна укладати договір, при цьому особливу увагу варто приділити штрафним санкціям за невиконання чи неналежне виконання його умов. Якщо, наприклад, встановити відсутні штрафні санкції за прострочення оплати за відвантажену продукцію, то боржник не буде порушувати терміни сплати, аби не нести значні витрати.

Під час аналізу співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості було виявлено переважання дебіторської заборгованості над кредиторською. Напрямами прискорення погашення дебіторської заборгованості можуть бути: надання потенційним покупцям знижки, адже це буде стимулом для прискорення оплати, встановлення штрафних санкцій за несплату за відвантажену продукцію, ретельна перевірка потенційних покупців, тобто перевірка їх платоспроможності, припинення будь яких відносин з дебіторами котрі є порушниками платіжної системи.

У 2018-2019 роках прослідковується негативна тенденція у фінансовому стані ТОВ «Савинці», адже високоліквідні активи не покривають найбільш строкові зобов'язання, що свідчить про можливий ризик поточної неплатоспроможності підприємства в разі необхідності погашення поточних

зобов'язань у повному обсязі. Щоб покращити ліквідність балансу потрібно збільшити грошові кошти шляхом підвищення реалізації продукції.

5. Під час проведення аналізу ділової активності варто відмітити результати коефіцієнта оборотності оборотних активів, які зростали протягом аналізованого періоду та є ознакою, що підприємству потрібно менше фінансових ресурсів для того, щоб підтримувати поточний рівень ділової активності. Коефіцієнт оборотності дебіторською заборгованістю свідчить про якісне управління заборгованістю клієнтів та інших дебіторів.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості збільшувався протягом 2017-2018 років, але у 2019 році відбулося зменшення така тенденція пояснюється тим, що у 2019 році собівартість реалізованої продукції перевищувала середньо річний залишок кредиторської заборгованості.

Під час аналізу тривалості операційного циклу у 2018 році відбулася тенденція до його збільшення до 400 днів, та у 2019 році відбувається його зменшення до 390 днів, що є позитивною динамікою, збільшення у 2018 році може бути пов'язане тим, що збільшилась тривалість одного обороту запасів порівняно з 2017 роком та 2019 роком. Знизити тривалість операційного циклу можна шляхом зниження середнього періоду погашення дебіторської заборгованості.

Аналізуючи тривалість фінансового циклу протягом оцінюваного періоду спостерігається тенденція до зменшення у 2019 році до 316 днів, що є позитивною характеристикою. Отже, загалом можна сказати, що у підприємства в 2018 році збільшилася потреба у грошових коштах для того, щоб придбати виробничі оборотні кошти, проте у 2019 році потреба у грошових коштах значно зменшилася.

6. Під час дослідження ефективності фінансово-економічної діяльності підприємства було виявлено зростання чистого доходу від реалізації продукції, що свідчить про збільшення реалізованої продукції. Валовий прибуток зменшився у 2019 році, це відбулося внаслідок збільшення собівартості продукції. Шляхами зниження собівартості може стати скорочення витрат на

сировину та матеріали, таким чином щоб вони не вплинули на кінцевий результат продукції. Сумарні операційні доходи збільшувалися протягом аналізованого періоду, що свідчить про збільшення фінансових ресурсів на підприємстві. Чистий фінансовий результат протягом 2017-2018 років збільшувався, що свідчить про приріст вартості власного капіталу підприємства, але у 2019 році підприємство понесло збиток, внаслідок переважання витрат над доходами. Прослідковується також зниження рентабельності продажів внаслідок збиткового результату у 2019 році, вирішенням цієї проблеми може стати підвищення доходів шляхом збільшення реалізованої продукції, або ж зменшенням витрат.

7. За результатами факторного аналізу оборотності активів та оцінки грошових потоків підприємства було обґрунтовано напрями підвищення ділової активності ТОВ «Савинці», а саме: раціональне формування та використання капіталу; залучення позикових фінансових ресурсів від різних кредиторів з різними строками погашення; контроль за співвідношенням кредиторської та дебіторської заборгованості; постійне здійснення аналізу ділової активності; не допущення відволікання власних оборотних коштів у прострочену дебіторську заборгованість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження форм державних статистичних спостережень щодо стану ділової активності підприємств: Постанова Державної служби статистики України від 17.07.2017р. №172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Про затвердження Методологічних положень з організації проведення обстежень ділової активності підприємств промисловості, будівництва, роздрібною торгівлі, послуг, транспорту та сільського господарства: Постанова Державної служби статистики України від 08.02.2013р. № 38. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada>.
3. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 20.09.2019р. № 46. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada>.
4. Кащена Н.Б., Горошанська О.О., Польова Т.В. Ділова активність підприємства: сутність та методика аналізу. Харьков, 2017. 196 с.
5. Ділова активність як важливий показник діяльності підприємства. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2014/dilova-aktyvnist-ya>.
6. Фінансовий та операційний цикл підприємства. URL: <https://pidru4niki.com/87192/finansii/f>.
7. Методологічні аспекти управління операційним циклом на підприємстві. URL : <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/hand>.
8. The operating cycle of a business. URL: <https://www.accountingtools.com/articles/what>.
Financial cycle - an indicator of the efficiency of the enterprise. URL: <https://eng.mentorbizlist.com/4314405-financial>.
10. Control of financial cycle enterprises wine industry. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1394/1/>.
11. Analysis of business activity of the company. URL: <https://testmyprep.com/subject/finance-1>.

12. Сатыбалды Б. М., Жунусова Р. М. The technique of analysis of business activity of the company. 2017. с. 237-239. URL: [URL:https://moluch.ru/archive/155/43860/](https://moluch.ru/archive/155/43860/).
13. Методика розрахунку показників майнового стану. URL: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=230>.
14. Тривалість операційного циклу та методика його визначення. URL: <https://studfile.net/preview/8502161/page:64/>.
15. Фінансовий цикл та його оцінювання. URL: <https://pidru4niki.com/14051003/ekonomika/analiz>.
16. Кодратюк О.В. Вдосконалення комплексної оцінки фінансового стану підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету: загально. наук. журн. Херсон. № 13.*
17. Ділова активність як комплексна економічна категорія та теоретичні аспекти її аналізу. Матеріали IV Міжнар. наук.- практ. конф. (26 трав. 2016, м. Херсон). Херсон, 2016. 406 с.
18. Томчук О. Ф., Фабіянська В.Ю., Довгополюк Г.О. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті фінансового стану підприємства. *Міжнародний науковий вісник: загально. наук. журн. 2015, жовтень. Київ. № 7.*
19. Мешкова Н. Л. Економічна сутність ділової активності промислового підприємства. *Вісник Національної академії наук України: загальнонаук. журн. засн.: Інтернаука. 2017, жовтень . Київ. Щоміс. 2017, № 2.*
20. Школьник І.О., Боярко І. М., Дейнека О. В. Фінансовий аналіз. навчальний посібник. 2016. 368 с.
21. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність. Практикум. 2017. с.143.
22. Беляєвський І. К. Статистика ринку товарів і послуг. 2015. 456 с.
23. Азрилияна А.Н.. Большой экономический словарь. Москва. 2000. 1248 с.
24. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш. Современный экономический словарь. Москва. 2007. 495 с.

25. Офіційний сайт ТОВ «Савинці». URL: https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/32468789/.
26. Горизонтальний та вертикальний аналізи, їх сутність. URL: <https://pidru4niki.com/1766052253657/ekonomika/>.
27. Ліквідність та платоспроможність підприємства. URL: https://pidru4niki.com/13820322/ekonomika/analiz_likvidnosti_platospromozhnosti_pidpriyemstva.
28. Ділова активність та її характеристика URL: https://pidru4niki.com/1854051657684/statistika/pokazniki_dilovoyi_aktivnosti_pidpriyemstv.
29. Прибуток та його характеристика. URL: https://pidru4niki.com/82247/ekonomika/sutnist_vidi.
30. Петренко Л.М. Оцінка та напрями покращення ділової активності. Зб. наук. праць. 2017. С. 57.
31. Петренко М.І. Оцінка ділової активності підприємства. Зб. Наук. праць. Київ. 2015. С. 227.
32. Майстренко В. М. Аналіз та прогнозування ділової активності в системі управління фінансовим станом підприємств сільськогосподарської галузі. автореф. дипл. роб. Миколаїв, 2019. 17 с. URL: <https://krs.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/216>.
33. Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики. Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Полтава, 29 жовтня 2020 року). Полтава, 2020. 178 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123>.
34. Власюк Н.І. Оцінка ділової активності підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2017. Вип. 14.4. С. 172–176.
35. Волкова Н.А., Волчек Р.М., Гайдаєнко Ю.М. Економічний аналіз: Навч. посібник. Одеса. 2015. С. 142.

36. Мешкова Н. Л. Економічна сутність ділової активності промислового підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2018. № 1. С. 105–108.
37. Соловей Н.В., Гудима В.Ю. Аналіз ділової активності підприємства як основа підвищення ефективності його діяльності. *Молодий вчений*. 2019. № 1. С. 247-249.
38. Воробець Н.С., Корбутяк А.Г. Ділова активність підприємства – основа його інвестиційної привабливості. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. С. 1086- 1090.
39. Томчук О. Ф., Фабіянська В.Ю., Довгополук Г.О. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. №5. С. 345–351.
40. Чемчикаленко Р. А., Майборода О.В., Дьякова Ю.Ю. Аналіз ділової активності підприємства. *Бізнес інформ*. 2017. №12. С. 644–648.
41. Малярець Л.М., Пономаренко Н.М.: моногр. Харків, 2018. С. 132.
42. Шурпенкова Р. К. Організаційні підходи до методики аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2016. № 3.
43. Петухова О.М. Аналіз власного капіталу як фактору забезпечення фінансової безпеки підприємств. *Ефективна економіка*. 2018. Вип. 12. С. 164-167.
44. Ключник О.С., Кодратюк О.В. Вдосконалення комплексної оцінки фінансового стану підприємства. *Науковий вісник Рівненського інституту ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»*. 2016. № 1. С. 120-127.
45. Литвин Б.М., Стельмах М.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. 2015. 336 с.
46. Салига К.С. Методичні підходи діагностування фінансового стану підприємства. *Приазовський економічний вісник*. №3. 2016. С. 204-210.

47. Ткаченко Т.П., Тульчинська С.О., Бойчук Д.В. Управління доходами на підприємстві. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2018. №3. С 145 –150.
48. Єпіфанова І.Ю. Фінансовий аналіз та звітність. практикум. Вінниця. 2017. 143 с.
49. Аверіна М. Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення. *Економічний простір*. 2018. № 9. С. 92-100.
50. Ступницька Т. М. Кредиторська заборгованість підприємства: оцінка та механізми управління. *Проблеми економіки*. 2018. Т. 10. Вип. 4. С. 66-78.
51. Конєва Т. А. Фінансовий цикл промислових підприємств України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. Вип. 34. С. 71-76.
52. Жигалкевич Ж.М. Система управління прибутком як умова ефективного функціонування підприємства. *Економічний аналіз*. 2016. №4. С.145-148.
53. Короткевич О.В. Рентабельність діяльності підприємств: вплив на формування прибутку для оподаткування. *Економічний аналіз*. 2013. № 4. С. 91-97.
54. Лагун М.І. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств при визначенні його потенціалу. *Інтернаука*. 2007. № 9. С. 64 – 68.
55. Завадська Н.О. Удосконалення системи показників аналізу грошових потоків. *Фінанси України*. 2008. № 2. С. 51 – 56.
56. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: навч. Посібник. 2009. С. 256
57. Лень, В.С. Звітність підприємства. підруч. для студ. вищих навчальних закладів. 2006. С. 612.
58. Воронкова Т. Є. Шляхи підвищення прибутковості підприємства в умовах нестабільного середовища. *Облік та фінанси*. 2016. № 19. С. 42- 44.

59. Оспіщева В.І. Фінанси: курс для фінансистів: Навч.посіб. Київ. 2008. С. 567.
60. Швиданенко Г.О Теорії діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства. Монографія. Київ. 2008. С. 34-35.
61. Тюріна Н.М. зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Навч.посібник. Київ. 2013. С. 408.
62. Тихонова І.М. Шляхи підвищення ділової активності підприємства. *Вісник Хмельницького Нац. Університету. Економічні науки*. 2011. №4. С. 231-234.
63. Іващенко В.М., Болюх М.А. Економічний аналіз господарської діяльності. Київ. 2009. 204с.
64. Мулик Т.О. Аналіз господарської діяльності. Навч.посібник. Київ. 2017. С. 288.
65. Бондарчук В. В. Звітність підприємств як джерело інформації про основні засоби для потреб державного управління. *Економіка: реалії часу*. 2012. № 2 (3). С. 111 – 115.
66. Мних Є.В. Аналіз фінансового стану і фінансових результатів діяльності підприємств. Навч. посібник. Київ. 2003 - 159 с.
67. Колісник В. Ю. Розробка пропозицій щодо вдосконалення методики аналізу фінансового стану підприємства. *Збірник наукових робіт*. 2013. № 4 (144). - С. 132-135.
68. Ігнатенко М.Ю. Проблеми щодо сутності поняття «ділова активність підприємства». *Вісник КТУ*. 2010. №22. С. 63-69.

ДОДАТКИ